spanje

revolutie kontra fascisme

●

doeleinden
van strijd

●

onze
hulp

●

uitgave s. a. a.
amsterdam
postbus 320o

10 cent

VRAGEN DIE RIJZEN.

IJverig in die richting door de grote pers bewerkt, meent de massa, dat anarchisme gelijk staat met geweldenarij, anarchie hetzelfde is als chaos en anarchisten mensen zijn die bommen werpen en lust in vernieling hebben zonder meer.

De huidige gebeurtenissen in Spanje, de burgeroorlog die land en volk verscheurt, de bloedige gevechten, die tienduizenden slachtoffers eisen en terecht geheel de wereld gruwen doen van ontzetting, bieden gerede aanleiding om deze sprookjes nieuw voedsel te geven. Vooral in de klerikale en geheel- of gedeeltelijk fascistisch-georiënteerde pers leest men de fraaiste gruwelsprookjes over de wandaden der anarchisten, terwijl de militaire kliek die de overhand tracht te krijgen en als een nieuwe spaanse furie woedt, voorgesteld wordt als de reddende engel, die geroepen is orde en rust weerom te brengen.

We zullen ons in deze uiteenzetting aan de hand van feiten, gebeurtenissen, uitspraken, programs, enz. bezig houden met de volgende hoofdvragen:

1e. Wie zijn de direkte en rechtstreekse aanstichters en dus verantwoordelijken voor de huidige toestand in Spanje?

2e. Wilden de anarchisten deze gewelddadige strijd? — is hun streven en propaganda er op gericht?

3e. Konden de anarchisten in deze situatie anders dan de strijd met de wapens aanvaarden?

4e. Hoe heeft het overige europese proletariaat zich tegenover deze strijd te stellen? Hoe moet onze hulp zijn?

5e. Moeten wij ons op een soortgelijke strijd hier voorbereiden of hebben wij andere (betere) middelen?

De vreedzame, emanciperende ontwikkeling van Spanje werd een tijdlang geremd door de generaals-diktatuur van Primo de Rivera. Door revolutionaire bewegingen werd niet alleen deze diktatuur weggevaagd, maar viel ook de monarchie. De weg kwam hierdoor open voor een vrijere ontwikkeling der volkskrachten, die ongetwijfeld steeds meer in links-georiënteerde richting ging. De ontzaglijke uitbuiting, waaraan het spaanse volk in de loop der eeuwen had blootgestaan, in agrarisch zowel als in

industriëel opzicht, wreekte zich. Hoewel bij andere delen van het europees proletariaat vergeleken misschien intellektueel sterk achter, beseften de spaanse arbeiders in brede lagen zeer goed, dat voldoende mate van geluk, welvaart en vrijheid alleen te verkrijgen zal zijn, wanneer het grootgrondbezit viel en de industrie uit de handen der partikuliere bezitters genomen werd.

DE KERK ALS UITBUITER.

Het is hierbij nodig de rol te zien, die de katholieke geestelijkheid bij dit alles speelde. Zij nam in Spanje, als bijna nergens, rechtstreeks deel aan het kapitalistisch uitbuitingsproces. De kerk bezat uitgestrekte landgoederen, zelfs mijnen en fabrieken. Zij had direkt belang bij het handhaven van de loonslavernij en verzette zich dus niet alleen tegen elke poging tot maatschappijverandering of zelfs lotsverbetering, maar ging ook met alle middelen de geestelijke ontwikkeling der massa tegen. Men denke b.v. aan de voor haar succesvolle strijd van de kerk tegen Ferrer en zijn vrije scholen!

Groot is dan ook daardoor, juist in het katholieke Spanje, de haat der massa tegen de kerk en haar dienaren. Hierdoor alleen is het te verklaren, dat bij elke revolutionaire gelegenheid in de eerste plaats ook de kerk en de geestelijkheid de tol van de haat der onderdrukte massa te betalen krijgen. Lang-uitgestelde rekeningen worden dan gepresenteerd!

We kunnen zeggen, dat Spanje zich al jaren en jaren in revolutie bevindt. Men versta onder dat woord niet in de eerste plaats die fase, die zich onder aanwending van wapengeweld rond de barrikades afspeelt, maar eerder het geestelijke proces, dat zich in hoofden en harten der millioenen voltrekt, waardoor oude opvattingen van onwaarde worden en nieuwe rechtsgevoelens, aanspraken, begeerten en normen zich baanbreken.

SUCCES VAN HET „VOLKSFRONT".

Dit alles kwam op een bepaalde wijze zichtbaar tot uiting, toen in 't begin van dit jaar onder de leuze „bevrijding der politieke gevangenen" het spaanse volk z'n vertrouwen in de rechtse groeperingen opzegde en de linkerpartijen aan 't bewind bracht. Het „Volksfront", een strijdeenheid der linkse parlementaire partijen, kreeg grote invloed. De anarchisten maakten geen deel uit

van deze konglomeratie, maar stelden er zich ook niet direkt vijandig tegenover. Vele duizenden van hen namen waarschijnlijk zelfs tegen hun principe en traditie in aan deze verkiezingen, het Volksfront steunend, deel, niet omdat zij tot het parlementarisme bekeerd waren, maar met het zeer konkrete doel: bevrijding der gevangenen.

Men moet de anarchistische beginselen goed begrijpen, beginselen die zolang de socialistische beweging bestaat, zeker in Spanje sterk gepropageerd zijn en diep wortel geschoten hebben in brede lagen van het volk (ook mede in verband met ethnologische en historische voorwaarden, volksaard, enz.), om wat volgde goed te kunnen waarderen.

DE ANARCHISTISCHE IDEEëN.

Het anarchisme stelt zich niet in op *verovering* van de staat (zoals demokraten en bolsjewisten doen), maar op *vernietiging* daarvan. Het wil in de plaats van de *staat* de *gemeenschap* stellen. Het wil de *politieke* macht van de staat vervangen door de *ekonomische* macht der arbeiders. Niet van *bovenaf* door een aantal politici in één of andere *parlementszaal* moet de gang der maatschappij bepaald worden, maar van *onderop* door de arbeiders, zij die alle levenssap leveren (de arbeid) die het lichaam der maatschappij leven en bewegen doet en dáár, waar die arbeid kracht heeft: in de *bedrijven* (van landbouw en industrie). Het anarchisme ziet in de *ontrechting*, verslaving, kazernering en ontmanning der massa, zoals staat, kerk, partij, pers, school, enz. bedrijven, de grote rem die op de vooruitgang der mensheid drukt. Daarom keren zij zich tegen een ieder die, onder welke vorm ook, de eigen kracht der massa wil uitschakelen, om daarvoor in de plaats te stellen een door personen of groepen geleide willoze kudde (partijwezen). Zij zien in het steeds en overal opwekken tot en aansporen van de eigen, *direkte aktie* der arbeidersmassa's de enige hefboom, die het zelfverantwoordelijkheidsgevoel der massa in beweging kan brengen, waardoor die elementen tot leven gewekt worden, die de mensheid vooruit en omhoog zullen kunnen brengen. Staat en parlementarisme, die kadaver-discipline, gehoorzame onderwerping en zelfwegcijferende onderschikking van alle individuen vooronderstellen, vinden dus in het anarchisme felle bestrijding

DIREKTE AKTIE TOT ONTEIGENING.

Op grond van dit alles is het dus volkomen te begrijpen, dat een groot deel van het spaanse volk, sterk doortrokken met deze anarchistische beginselen, niet stil bleef staan bij de parlementaire overwinningen, noch rustig afwachtte wat de verkozen regeerders nu zouden believen te doen, maar direkt vol vuur aan het werk toog om de doeleinden te verwezenlijken, die al zo lang als ideaal der massa voor ogen gestaan hadden en die nu binnen handbereik leken: onteigening der grootgrondbezitters, vergemeenschappelijking der bedrijven. Het historische feit, dat gekozen regeerders maar al te snel hun opdracht vergaten en met de verkregen machtsmiddelen van de staat zich keerden tegen degenen, die hen verkozen, waardoor zij tot renegaten en vijanden van hun vroegere vrienden werden, stond het spaanse volk blijkbaar duidelijk voor ogen; de anarchistische beginselen van eigen direkte aktie deden de rest en zo zagen we het gebeuren, dat zeer kort na de Volksfrontoverwinning groepen boeren er toe overgingen op eigen gezag ettelijke latifundia (stukken grootgrondbezit) in beslag te nemen en voor eigen rekening te bewerken. Wat gevreesd kon worden gebeurde: de nieuwe regeerders stuurden de Guardia Civil, de immer aan elke regering gehoorzamende staatspolitie, om de „orde" te herstellen. Bloedige gevechten waren het gevolg, maar om haar aanhang niet te verspelen, was de „linkse" regering al gauw genoodzaakt, water in de wijn te doen; zij sanktionneerde de onteigeningen wanneer die ergens spontaan plaats gevonden hadden. En bepaalde zich er verder toe te verklaren, dat het bodemvraagstuk spoedig opgelost zou worden en op grond daarvan vroeg zij geduld en vertrouwen van de massa. Onder de zweep van het revolutionaire begeren der massa zou de regering verder moeten op de revolutionaire weg.

In deze periode viel de belachelijke hetze der sociaal-demokratische pers, waarin de anarchisten wegens hun bovenbeschreven agitatie (zij ijverden voortdurend onder de kleine boeren en landarbeiders voor direkte aktie en spontane onteigening) voor handlangers en helpers der fascisten werden uitgemaakt; zulks omdat zij de „demokratische staat" in gevaar zouden brengen („Vrijheid, Arbeid, Brood" van 9/5/36). Deze klaarblijkelijk bewuste leugen is door het huidige gebeuren wèl fel gelogenstraft!

En dan nadert in de geschiedenis van Spanje het dramatisch

hoogtepunt, de ontknoping, die, duidelijker dan misschien ooit in de geschiedenis, te zien geeft welke krachten in de maatschappij tegenover elkaar staan en hoe, — die verder aan geheel de wereld lessen geeft van zó grote onschatbare waarde als zelden.

Men moet niet de fout begaan, militarisme of fascisme als afzonderlijke verschijnselen te bezien. Het zijn de geweldsmiddelen, waarvan het burgerlijk- en nationaal-kapitalisme zich bedienen om zich te handhaven tegenover de opstuwende revolutionaire gedachte, om dus de loonslavernij te bestendigen.

KAPITALISME NIET BEVREESD VOOR POLITIEKE REVOLUTIES.

Uit revoluties van politiek karakter heeft het kapitalisme zich nog steeds kunnen redden. Ook stembusoverwinningen van links verontrustten het niet. De „zaak" ging door! Het is alleen uit kortzichtigheid of.... uit halfslachtige on-revolutionaire doelstelling te verklaren, dat verschillende „arbeiders"-partijen, ondanks de droevige voorbeelden, die we de laatste 20 jaar voor ogen hebben (en nu weer Spanje!), nog steeds maar doorgaan voor parlementaire stembusstrijd te ijveren, daar de aandacht der arbeidersmassa's bij te bepalen!

De bezitters, zij die belang hebben bij de handhaving van het heersende stelsel, de loonslavernij, hielden zich nog koest, zolang de arbeiders zich in hun stembusstrijd gewikkeld zagen, zelfs nog toen zij een „overwinning" vierden. Zij meenden het met de „nieuwe heren" wel klaar te zullen spelen, op de gewone manier: kopen, tot renegaat dwingen, door de omstandigheden tot reformist ombuigen. Toen echter bleek, dat het werkelijk-revolutionair élan der massa zó groot was, dat er geen sprake van zou zijn, dat men zich met het poppenkastspel van 't parlementarisme zou vergenoegen, toen revolutionaire daden (onteigening, stakingen met revolutionaire doelstelling, enz.) zich doorzetten, toen duidelijk werd, dat de nieuwe regering door de massa op deze weg voortgestuwd zou worden, toen kwam 't ogenblik, dat de bezitters begrepen: nu gaat 't er op of er onder; we moeten ons nu met kracht en geweld handhaven of we hebben 't voor altijd verspeeld. Toen kwam de greep naar de macht door middel van de militaire kamarilla.

De bourgeoisie eist eerbied voor „wet" en „orde". Zij zweert bij de „demokratie" en het „wettig gezag". Maar altijd zolang

„wet, orde en gezag" aan hàar kant staan. En zolang de kapitalistische loondienst, de ondernemerswinst onaangetast en intakt blijven. Niet zodra wordt daaraan, aan de hartader van haar bestaan, geraakt, of zij blijkt lak te hebben aan al deze heilige huisjes en is de eerste, die ze omver werpt.

GEWELD HET LAATSTE WOORD.

Zo ook in Spanje. Dat de nieuwe regering wettig gevormd was, op regelmatige wijze gekozen door een meerderheid des volks, dat alles was geen beletsel voor de bezitters ertegen in verzet te komen en een poging te doen die regering weg te vagen, zodra hun belangen in 't gedrang dreigden te komen. In Duitsland en Italië waren in dat opzicht illustere voorbeelden gegeven. En als in Spanje de arbeiders eens even gedwee-parlementair en schaapachtig-partijdig waren geweest, zou de spaanse bourgeoisie met hetzelfde gemak zulk soort „arbeidersbeweging" weggevaagd hebben, als zij dat in die andere landen gedaan had. Het feit alleen, dat het spaanse volk steeds door zelf-aktie getraind, geleerd had op z'n qui-vive te zijn, heeft het van de overweldiging gered. Desondanks gaan sociaal-demokraten en bolsjewieken elders, ook hier te lande, voort met de aandacht der arbeidersmassa's op het politiekparlementaire Janklaassen te blijven concentreren....

MILITAIREN GRIJPEN NAAR DE MACHT.

De militaire kamarilla dan kwam in opstand. Op 18 en 19 Juli van dit jaar trachtten zij zich van de regeringsmacht meester te maken. In eerste aanleg mislukte dat. Het volk vloog te wapen en, zich niet steunend op de staat en zijn machtsmiddelen (die overigens toch gering waren, nu zijn voornaamste wapen, het leger, zich tegen hem keerde) bond het een heroïsche strijd aan, op leven en dood, een strijd, die tot vandaag de dag voortduurt en ons nog niet met zekerheid toestaat te zeggen, waarop dit alles uitlopen zal.

Maar wat wèl duidelijk is, is, dat als wel zelden in de geschiedenis, hier de tegengestelde en vijandige krachten in de maatschappij scherp en duidelijk tegenover elkaar staan. Vandaar ook de voorbeeldeloze verbitterdheid waarmee gestreden wordt en het taaie niet-toegeven willen en kunnen, omdat het voor beide partijen een strijd van er op of er onder is.

DE STRIJDENDE PARTIJEN.

Aan de éne zijde strijdt de bezittende klasse met het haar vanouds vertrouwde en toegedane wapen: het leger, d.w.z. een korps van deels door hun geboorte belanghebbende, deels betaalde officierskrachten, die over door dwang, misleiding, suggestie, bekrompenheid, verkeerde opvoeding, enz. hun nog toegedane soldaten-groepen beschikken, aangevuld door de desperado-armee van 't vreemdelingenlegioen en kleurlingen-duizendtallen, vanouds door haat tegen 't spaanse volk bezield. Aan de zijde dezer „rebellen" staat niet alleen de kwalijk-verholen sympathie der gehele wereldbourgeoisie, maar ook de direkt-praktische ondersteuning der volkomen-fascistische staten, de intellektuele bijstand van zeker negen tiende der wereldpers, benevens de niet te onderschatten morele en geestelijke hulp der kerk. Op enkele uitzonderingen na kozen de spaanse geestelijken de zijde der rebellen en trachten hun invloed op de katholieke massa te gebruiken om deze onder 't kapitalistisch-militaristisch-fascistisch juk te houden. Wie de katholieke pers te onzent leest, weet in dit opzicht genoeg.

Aan het andere front vecht het overgrote deel van het spaanse volk, voortgestuwd door de revolutionaire gedachte, ontwijfelbaar geleid door de revolutionaire organisaties, die de klare en duidelijke doelstelling van de onteigening der bezitters, sedert tientallen jaren gepropageerd, tot praktische daad willen maken. Aan hun zijde staat de huidige wettige regering, waarvoor geen terug mogelijk is, hoewel zij, uit de revolutionaire greep losgelaten, misschien maar al te zeer tot „onderhandelen" geneigd zou zijn. De sympathie voor deze partij komt voornamelijk van de zijde van alle revolutionairen, socialisten, demokraten en vooruitstrevend- of humanitair-denkenden der gehele wereld. Rechtstreekse ondersteuning, gelijk hun tegenpartij, genieten zij niet, hoewel bepaalde staten hen onder omstandigheid misschien wel zouden willen helpen. Dit heeft echter niets met het revolutionaire vraagstuk als zodanig te maken, maar is een faktor in de imperialistische wereldpolitiek, die een gevaar voor europese konflikten in zich bergt, waarover wij later nog komen te spreken.

Aan de éne zijde dus: bezittende klasse, leger, kerk, fascistische staten. Doel: handhaving van de eigendom in kapitalistische zin. Bestendiging van de loondienst. Enig middel: geweld.

Aan de andere zijde: de brede lagen van het niet-bezittende volk, de revolutionairen, de demokraten, het buiten-kerkelijk we-

reldgeweten. Onmiddellijk doel: handhaving der demokratie. Uiteindelijk doel der vooruitstrevendsten: vernietiging van de staat, opheffing der loonslavernij, stichting van vrije kommunen. Middel: aktie, agitatie, propaganda. Thans ook, maar noodgedwongen: wapengeweld.

De arbeiders en hun organisaties hebben het geweld niet gewild, ze hebben het niet nodig. Sterker: het remt hen in de bereiking hunner doeleinden. Het oorlogshandwerk belemmert ten dele het hoofdzakelijke: de reorganisatie van het ekonomisch leven op basis van gelijkberechtigdheid en vrijwilligheid. Wie het onderhoud van de „Telegraaf"-korrespondent met Durruti, de anarchisten-„generaal" gelezen heeft, weet, dat dèze mensen nimmer het geweld als primair zullen kunnen zien, maar steeds het eerst aan hun redelijk-propagandistische zending blijven denken

Stellig dus hebben de revolutionairen, de anarchisten zeer in 't bizonder, deze burgeroorlog niet gewild. Die is hun opgedrongen. Zij zijn er voor gesteld als voor een fait accompli, zij konden niet anders dan die aanvaarden op straffe van anders voor het vermoord-worden te staan, niet alleen van henzelf, maar van desnoods half het volk (naar generaal Franco in een interview verklaarde).

Zij die aan arbeiders- en regeringszijde vechten, zijn dus niet de aanstichters in direkte zin van dit bloedbad, dat nu al bijna 100.000 mensen het leven gekost heeft, meer dan in enige revolutie, terwijl het einde nog niet te zien is.

DE BEZITTENDE KLASSE VERANTWOORDELIJK!

De rechtstreekse verantwoordelijke is de militaire kliek, willoos wapen der bezittenden, die niet aarzelden, nadat hun taktiek om de republiek te overrompelen mislukt was, te vuur en te zwaard het leven zo duur mogelijk te verkopen, al zou hun streven geen succes in uitzicht hebben. Die verder niet aarzelen, desnoods geheel Europa in oorlogsbrand te steken.

Alle gepraat over de gewelddadigheid der spaanse revolutionaire strijders is dus niet alleen onzin, maar in werkelijkheid kamouflage van de ontzettende bloedschuld, die een verkochte militaire bende ten gunste van een handvol kapitalisten op zich geladen ziet.

Dezen en dezen alleen: bezitters, militairen, kerkhoofden treft de schuld. Zij hebben het onheil opgeroepen. Willens en wetens.

DE OPHITSING IN DE PERS.

Om het sprookje, dat de anarchisten louter geweldplegers zijn, geen ander oogmerk hebben dan gewelddadig een chaos te veroorzaken en dus verantwoordelijk te stellen zijn voor de huidige burgeroorlog, terwijl de fascistische rebellen uitsluitend de bedoeling hebben de „orde" te herstellen en te handhaven, — ingang te doen vinden, tracht de bourgeoisie door middel van haar persorganen door een stroom van leugens en „verhalen van ooggetuigen" een overeenkomstige opinie bij de overige europese bevolkingen te verwekken. Hoofdzakelijk doen daaraan de katholieke kranten mee, terwijl de fascistische bladen (hier te lande b.v. Musserts „Volk en Vaderland") zich in die richting buitengewoon uitsloven. Deze heer M. ontziet zich b.v. niet de spaanse voor hun vrijheid strijdende arbeiders voor „de bevolking van bordelen en gevangenissen" uit te maken.

Men versta ons goed. Het is ons er niet om te doen, te willen ontkennen dat de anarchisten geweld zouden gebruiken; we willen alleen bewijzen, dat het geweld hun uitgangspunt niet is, — niet hun eerste en laatste en enige argument, zoals bij de tegenpartij, — dat zij het hun opgedrongen geweld niet dan node gebruiken en er zo gauw zij kunnen afstand van doen, omdat er ander en beter werk (het eigenlijke) met redelijke middelen te verrichten valt. Voorts: dat zij niet van de macht, die het geweld hun geeft, gebruik maken om nodeloze wreedheden te bedrijven, zoals gelasterd wordt, iets, wat juist wel en bij voorkeur en stelselmatig bij de fascistische tegenpartij geschiedt. Dat zij, de anarchisten, juist door die wreedheden der tegenpartij eenvoudig terwille van levensbehoud gedwongen werden wapengeweld ter verdediging (die vaak ook de vorm van aanval aanneemt) aan te grijpen.

MET RUSLAND GING 'T NET ZO.

Het is niet nieuw in de geschiedenis, dat de krankzinnigste verhalen gelanceerd werden over wreedheden door revolutionairen bedreven, die later volkomen gefantaseerd bleken te zijn. De rechtse pers van de jaren 1917—1921 is er vol van en soms spookt het in de kolommen van de bladen der politieke en godsdienstige duisterlingen er nog wel van na. Er zou een hele bibliotheek te

vormen zijn van de gruwelliteratuur over de russische revolutie. De geschiedenis heeft bewezen dat die gruwelen juist altijd in hoofdzaak en steeds het *eerst* bij de *witten* bedreven zijn. Het heeft lang geduurd voor het wezen van al deze leugens aangetoond was. Het gaat op 't ogenblik wat sneller. Ten eerste is Spanje dichterbij, — dan zijn de kommunikatiemiddelen tegenwoordig beter en tenslotte zijn er ook heel wat burgerlijke mensen die tegen de staatsgreep der fascisten zijn en de leugens niet onweersproken laten. Men behoeft de kranten maar te volgen om verschillende verklaringen te vinden van „fatsoenlijke" burgerlieden die als ooggetuige het tegendeel der witte gruwelsprookjes verklaren en daarmee de leugenveldtocht ontzenuwen. Dat deze verklaringen toch in de andersgezinde kranten komen, is te danken aan het feit, dat de redakties die leden niet negéren kunnen en durven.

FASCISTISCHE GRUWELDADEN.

Daarentegen luiden alle berichten gelijk over de door de witten bedreven gruweldaden. Het geweld is bij hen geen *middel* om zich van de bedreiging te ontdoen, maar duidelijk *doel* om al diegenen te vuur en te zwaard uit te roeien, die zij voor de drijvende krachten tot de ekonomische vernieuwing aanzien. *Niets* vrezen deze reaktionaire benden zo zeer als juist deze maatschappelijke omvorming, omdat die de hartader van het bestaan der bourgeoisie als parasitaire kliek aantast.

Slechts een paar voorbeelden van de daden der witten worden hierbij gegeven met die der roden daartegenover.

Bij de inneming van Badajoz door het zuidelijke fascistische leger zijn volgens door hen zelf verstrekte gegevens 2000 rode arbeiders gevangen genomen en gedood, terwijl bovendien 500 gevangen fascisten bevrijd werden. Hieruit volgt dus direkt, dat de roden hun gevangenen *niet* gedood hadden en deze redelijke menslievendheid nu met de dood te bekopen kregen. De korrespondent van Reuter, een burgerlijk man, die in de oorlog wel het één en ander meegemaakt heeft, schreef:

„Ik ben zojuist teruggekeerd van een vlucht over Badajoz en ik heb daar een toneel van verschrikkingen gezien, zoals ik nooit meer hoop te aanschouwen.

Na de strijd hadden de aanhangers van de regering achthonderd doden, maar na de overwinning van de rebellen konden er maar

380 gevangenen ingeleverd worden, de rest was door de „Tertio" gefusilleerd, onder beschuldiging van „gewapend verzet"!

Wij hebben het trottoir van de militaire „commandancia" bedekt gezien met het bloed van die ongelukkigen en daarin dreven letterlijk hun petten en andere eigendommen rond.... de kathedraal, waarin velen hun toevlucht hadden gezocht, biedt van binnen een treurige aanblik. Twee gevangen genomen miliciens zijn voor het hoofdaltaar dat met hun bloed bespat was, doodgeschoten. De arrestaties en massa-executies op het plein Toros duren voort. De huizen van de stad zijn doorzeefd van kogels, de straten bezaaid met glasscherven, dakpannen en lijken. Alleen in de straat van San Juan liggen driehonderd lichamen".

Openlijk wordt in de bladen toegegeven, dat de fascisten, wanneer zij één of andere plaats ingenomen hebben, het eerst een „zuiveringsaktie" beginnen, d.w.z. al wat op de voorgrond tredend is in het rode kamp, tegen de muur zetten. In Saragossa zijn duizenden anarchisten en syndikalisten gefusilleerd, stelselmatig uitgemoord door de daar de macht hebbende fascisten. Elke dag kan men lezen hoe de fascisten geen gevangenen maken, maar, beestachtiger dan in enige oorlog opgetreden wordt, door hun moorse troepen alles, wat hun in handen komt, laten afmaken.

De speciale correspondent van Le Journal (een rechtse Franse krant) aan de Baskische kust (benoorden Barcelona) meldt, dat matrozen van het Duitse oorlogsschip „Seeadler" verklaard hebben, dat de opstandelingen te Porto Galete de tanks met stookolie in brand hebben gestoken, zodat 300 gijzelaars, die zich in de buurt bevonden, levend verbrand zijn.

Generaal Cabanellas heeft verklaard, dat geen pardon kan worden gegeven. Het staat volgens den befaamden journalist Knickerbocker, die zijn brieven schrijft vanuit het witte hoofdkwartier te Burgos, vast, dat als de witten de regeringsautoriteiten te Madrid in handen krijgen, zij allen zullen fusilleeren.

In het door de witten bezette gebied, wordt de nachtelijke stilte verstoord door de salvo's der executiepelotons. De bevolking steunt en zucht onder de onbeschrijfelijke terreur, aldus Knickerbocker in het Handelsblad.

En zelfs in de reactionaire „Echo de Paris" komen beschrijvingen voor omtrent 't optreden der rebellen in Spaans Marokko, die iemand de haren te berge doen rijzen.

RECHTZETTING DER LEUGENS OMTRENT DE RODEN.

Laten wij voor een ogenblik de berichtgevingen van de linkse kant terzijde, waaruit blijkt, dat in de van de fascisten bevrijde gebieden het leven, zo mogelijk gedeeltelijk reeds op nieuwe grondslagen geplaatst, rustig zijn gang gaat, — dan zijn er nog gegevens te over van burgerlijke zijde, die ons het recht geven de verhalen over gruwelen door de roden bedreven als leugens te brandmerken.

In de conservatieve Engelse „Morning Post" schrijft de Engelsman John Churchill:

„Ik heb ontelbare verhalen over verschrikkelijke excessen door zg. „linkse extremisten" gelezen. Met het oog op deze oncontroleerbare verhalen is het de moeite waard in het kort mijn ervaringen sedert de revolutie te vertellen. Ik woonde in Torremolinos, 12 K.M. ten Zuiden van Malaga, met een boerenbevolking die de regering loyaal bleef, maar zonder uitgesproken politieke richting was. Zij wenste slechts te leven en het land in vrede te bebouwen. Het nieuws van de revolutie veroorzaakte dan ook geen bijzondere opwinding. Toen evenwel het nieuws kwam dat de rebellen Moren gebruikten om hun land aan te vallen, werden de gevoelens warm en de kerk, waarin 25 door de fascisten verstopte geweren werden ontdekt, werd ceremonieel afgebrand. Maar een gewapende formatie van boeren en Guardia Civil voorkwam plundering of doodslag. De organisatie van de plaatselijke regeringsmacht was kalm, en doeltreffend. Tussen 20 en 30 rebellen werden als gijzelaars gearresteerd, maar na een nacht in de gevangenis weer losgelaten. Elke vreemdeling kreeg 'n speciale beschermingswacht en schildwachten patrouilleerden door de straten om excessen te voorkomen — die niet voorkwamen".

En „De Telegraaf" van 22 Augustus bracht een interview van één zijner korrespondenten met Durruti, de aanvoerder der rode troepen, die tegen Saragossa oprukken, waarin de volgende merkwaardige passage voorkomt:

„De handen komen weer in actie voor een heftig gesprek met een man, die voor hem staat. „Fusilleren, of niet fusilleren? Fusilleer, als je denkt, dat het nodig is, maar denk er aan: je kunt nooit beweren, dat je dat doet op bevel van Durruti. Ik kan van hieruit niet beoordelen, of die fascisten niet door hun familieleden kunnen worden bekeerd; ik kan niet beoordeelen, of je hun

neven en zwagers niet van onze zaak vervreemdt als je hen terechtstelt. Ieder zijn eigen verantwoordelijkheid. Ik kan van hieruit toch niet beslissen over elken fascist, die in onze handen valt?"

Hieruit blijkt ten eerste, dat de roden uitsluitend diegenen doden, die gevaarlijk zijn en ten tweede, dat daar het sterke verantwoordelijkheidsgevoel van elk mens en elke groep voor de eigen daden aangekweekt wordt en gebroken met het funeste in slaap sussen van eigen geweten door het weten te handelen *op bevel*".

En wat dunkt den lezer b.v. van het volgende verhaal uit de N.R.C. van Zaterdag 25 Juli:

De correspondent van het Petit Journal te Barcelona vertelt, hoe de vrouw van generaal Goded dood aan diens voeten viel, waarna deze leider van de opstandelingen zich heeft overgegeven. Vroeger was hij uit persoonlijke overwegingen tegen Primo in opstand gekomen. Ook onder de republiek bleef hij, eveneens teleurgesteld, een opstandeling.

De 19de dezer kwam hij per vliegtuig te Barcelona aan en riep hij de medestanders tot een staatsgreep op. Het huis, waarin hij en zijn vrouw toevlucht gezocht hadden, werd gebombardeerd; als een gewoon soldaat schoot Goded uit een venster.

Plotseling werd toen de witte vlag gehesen. De tegenpartij vreesde een valstrik. De soldaten, die hierna binnendrongen, vonden de oplossing van het raadsel: mevrouw Goded, een rode doek over het gezicht, lag dood terneer; een kogel had haar in het voorhoofd getroffen. De soldaten kregen last den generaal naar de generaliteit te leiden, maar ze weigerden, zeggende: of we moeten Goded afmaken of we moeten op het volk schieten.

Daarop nam een strijdbare extremiste met grijs haar, Caridad Mercader, het woord: „Ik neem op me generaal Goded heelhuids naar de generaliteit te voeren. Geef me twee kameraden mee. Generaal, wilt u me volgen?"

De generaal nam na een korte aarzeling de houding aan. Daarop wendde de vrouw zich tot de morrende kameraden: Kameraden, ik heb beloofd den generaal naar de generaliteit te leiden. Ik sta voor zijn leven in. Laat me door, hem zal recht geschieden.

De mensen weken uiteen en de generaal werd naar het bureau van president Companys gebracht. Twee jaar geleden moest Companys voor Goded en de zijnen de vlag strijken. De eerste vertelde Goded de partij voor goed verloren te hebben en zich voor een

revolutionaire rechtbank te moeten verantwoorden. Goded erkende verloren te hebben en niet bang te zijn. Toen herhaalde hij voor de mikrofoon de oproep tot zijn partijgenoten om de tegenstand te staken, gelijk Companys twee jaar geleden onder de druk van Goded en de zijnen gedaan had.

Uit dit medegedeelde blijkt toch wel hoe de wil tot gewelddplegingen zonder meer den revolutionairen geheel vreemd is!

VREDIG OPBOUWWERK.

De anarchisten, die tegen de fascisten optrekken, hebben dan ook niet de bedoeling, die deze laatsten hebben: moorden en branden zonder meer. Hun zending geldt een andere, geestelijke strijd.

Om nog eens dezelfde Durruti in genoemd interview aan het woord te laten:

„Zodra wij een plaats hebben ingenomen, verbranden wij de papieren van het kadaster. We roepen de bewoners bij elkaar, ik spreek ze toe en zet hun de eerste beginselen van het anarchisme uiteen: werken naar vermogen, en consumptie naar behoefte, afschaffing van de particuliere eigendom ten behoeve van het volk, distributie van terreinen en levensmiddelen door de gemeenteraad, die ophoudt wetgevend lichaam te zijn, en in de toekomst nog slechts administratieve betekenis heeft.

Zo werkt onze colonne aan de bevrijding van de Spaanse bevolking. Waar wij geweest zijn kan de zaak nooit weer worden zoals vroeger. De boeren krijgen wapens, voor zover zij betrouwbaar zijn en zich bij onze zaak aansluiten, de eigendom verdwijnt; eerst komt nog de gemeenschappelijke strijd tegen den fascistischen vijand, en later de communistische gemeenschap".

En dat gaat niet maar zo in 't chaotische, maar volgens bepaalde richtlijnen en beginselen, hoewel men daarbij vooral in 't oog moet houden, dat veel van de revolutionaire aktie in dit opzicht geremd en vervormd wordt door de oorlogsomstandigheden, waarin het fascisme land en volk gebracht heeft. De kern der maatregelen, die, zowel in landbouw als industrie, genomen worden, bewijst ons echter, dat de poging de grote massa van het spaanse volk te *bevrijden* en te *verheffen*, **doel en wezen** der rode beweging uitmaakt. Het is de opheffing der loonslavernij, die als eindelijk doel gesteld wordt, hoewel deze, nogmaals gezegd, op dit ogenblik aanmerkelijk gehinderd en getemperd wordt door de oorlogsaktie der witten.

VERGEMEENSCHAPPELIJKING VAN 'T GRONDBEZIT.

Een voorbeeld. Na de inname van Bujaraloz werd de volgende bekendmaking gegeven:

„Het comité van oorlog van de colonne Durruti geeft, met het oog op de wensen en behoeften der bevolking van Bujaraloz, de volgende instructies:

1°. gezien het feit, dat de oogst als iets heiligs moet worden beschouwd voor de belangen van het werkende volk en de anti-fascistische zaak, moeten de oogstwerkzaamheden zonder enig tijdverlies uitgevoerd worden.

2°. alle eigendommen, in de vorm van producten, vee of middelen van transport van eigenaars van fascistische gezindheid moeten via de contrôle van het comité van voorziening overgaan in handen van het volk.

3°. door de afkondiging van dit decreet wordt de particuliere eigendom van de grootgrondbezitters afgeschaft en gaat de grond over in het bezit van het volk, in de vorm en de betekenis, die het dorpscomité daaraan geeft.

4°. alle landbouwgereedschappen, tractors, dorsmachines e.d. van fascistische eigenaars worden tot dorpseigendom verklaard, onder contrôle van de vertegenwoordigers der dorpsbevolking.

5°. daar de gewapende strijd van de anti-fascistische milities een waarborg is voor de belangen en het leven van 't werkende volk, moeten de bewoners van Bujaraloz daaraan enthousiaste en onvoorwaardelijke steun verlenen, zowel materieel als moreel".

Nog een voorbeeld:

Het volgende manifest is te Polinino (Aragon) aangeplakt, en wel door de eerste anti-fascistische colonne, toen zij het dorp binnentrok.

Het militaire comité van de eerste barcelonese colonne besluit, in overeenstemming met de wensen en behoeften van het volk:

1. dat, daar de oogst van het grootste belang is voor de arbeiders en de anti-fascistische zaak, de werkzaamheden in de landbouw onverwijld moeten worden uitgevoerd.

2. dat wat rechtens de arbeiders toebehoort, vruchten, vee of transportmiddelen, in handen van het volk zal worden gesteld, onder contrôle van het militaire comité.

3. dat vanaf de publicatie van dit manifest het privaat-

eigendom van de grond is afgeschaft, en deze in gemeenschappelijk eigendom overgaat.

4. dat alle landbouwwerktuigen, die op grond van de bestaande wetten aan particuliere ondernemingen behoren, voortaan eigendom zijn van het volk.

5. dat alle huur- en pachtverdragen zijn vervallen, zowel die voor onroerende goederen als voor andere gebouwen.

6. dat het deel van de opbrengst, die de pachter vroeger aan de eigenaar moest afdragen, en 25% bedroeg, vanaf heden niet meer mag bedragen dan ⅛, en aan het volkscomité moet worden voldaan, de daardoor vrijkomende waarden komen ten bate van de voortbrenger.

7. Uit de bevolking wordt een politiemacht gevormd, die voor de nakoming van deze beslissingen heeft te zorgen.

Polinino, 5 Augustus 1936.

SOCIALISERING VAN 'T BEDRIJFSLEVEN.

De „Nieuwe Rotterdamsche Courant" meldt:

Barcelona, 20 Augustus.

De raad voor economie van Catalonië heeft dezer dagen een verklaring uitgevaardigd, waarin hij zegt, dat de oude instellingen voor altijd hebben afgedaan en dat hij zijn streven oriënteert in de richting der collectiviteit. Als zodanig geeft hij als consulterend lichaam de volgende punten aan, die onverwijld moeten worden behandeld:

1. Regeling van de productie op grond van de werkelijk noodzakelijke dingen, onder opoffering van die industrieën of producties die onnodig zijn. Daarentegen moeten de industrieën die door de waardevermindering van de peseta voor export in aanmerking kunnen komen gestimuleerd worden.

2. Monopolie voor de buitenlandse handel.

3. Collectivisme van het grootgrondbezit en syndicalisatie van de kleine landbouwers.

4. Waardevermindering van het onroerend bezit door verlaging der huren of verhoging van belastingen, daar waar de huren niet verminderd behoeven te worden.

5. Collectivisatie der grote industrie en der openbare werken, alsmede van alle transportmiddelen.

6. Inbeslagneming en exploitatie van alle bedrijven, die door hun eigenaren in de steek zijn gelaten.

7. Intensifiëring van het coöperatieve systeem. Speciaal voor de grote bedrijven.

8. Contrôle der arbeiders in het bankwezen om zo tot nationalisatie der banken te komen.

9. Contrôle door de syndicaten in alle bedrijven, die nog als particulier bedrijf worden geëxploiteerd.

10. Terugkeer naar de landbouw van vele werklozen, verhoging van waarde van landbouwproducten om zodoende velen daarheen te kunnen leiden en de oprichting van industrieën van artikelen, die men tot nu toe importeerde. Electrificatie van de spoorwegen in Catalonië.

11. Unificatie der belastingen.

De toestand is dan ook ongeveer zo, dat niet meer mensen aan het oorlogsbedrijf deelnemen, dan strikt noodzakelijk is om de fascistische legerhorden te weerstaan. De grote massa der revolutionairen werpt zich op het bedrijfsleven, zowel in industrie als landbouw om dit om te vormen, niet langer op de basis van winstsysteem en loonslavernij, maar op de grondslag van gelijkberechtigdheid en solidariteit.

BEDRIJVEN RENDEREN BETER, — ZONDER EIGENAARS!

Praktisch is dan ook nu al, ondanks de ontzaglijke moeilijkheden, een groot deel van het bedrijfsleven in handen der arbeiders, daartoe geleid door de revolutionaire organisaties. Reeds een paar dagen na de 19de Juli, de dag dat het fascisme in Barcelona was neergeslagen, funktionneerden op die wijze de vitale bedrijven al weer *en beter!* Produktie en levensmiddelenvoorziening waren in handen der arbeiders en de anarchistische beweging maakte er haar speciaal werk van te zorgen dat dit zo bleef, en niet de regering of opkomende gezagspartijen er de handen naar uitstaken. De anarchisten bemoeien zich niet met de regering, dat interesseert hun niet; ze organiseren de tegenweer tegen het fascistisch gevaar, als dat moet, — maar werpen zich op de reorganisatie van het ekonomisch leven *in hoofdzaak,* omdat dit de basis is, waar de arbeiders immer, nu en in de toekomst, onaantastbare macht hebben. Hierop is al hun streven gericht en dit schijnt nu al zo door te werken, dat de laatste berichten melden,

dat thans ook in Madrid, waar de regering totnogtoe nog het voornaamste woord sprak, de regeling van het ekonomisch leven goeddeels aan de anarchisten wordt overgelaten.

STUWING, GEEN MACHT.

Deze nemen nergens de allures aan, als regelende macht, boven de arbeidersmassaas gesteld, te willen optreden. Zij sporen de arbeiders aan tot zelf-handelen. Daarom nemen zij ook geen machtsposities in, maar vormen hoogstens een adviserende kommissie, die praktische richtlijnen uitstippelt en raad geeft, — maar steeds en steeds weer principieel anders handelt dan welke partij of regering dan ook: de arbeiders tot zelf-verantwoordelijkheid, tot eigen aktie opwekt.

Het is dit moment, dat van belang is: uit de verslaving en de onmondigheid moet de massa los komen. Tot vrij handelen en bewust streven moet zij zich omhoog vechten. Alleen zo en daardoor zal zij zich waarlijk-menselijk leven kunnen veroveren, vol en vrij.

Het schijnt voorgekomen te zijn, dat lieden, die zich als leden der C.N.T. of F.A.I. voordeden, gewelddaden bedreven. Verder zal het stellig wel het geval zijn, dat ook door het volk in 't algemeen, zelfs wel door de revolutionairen in 't bizonder, dingen gedaan zijn, die niet door de beugel kunnen, wanneer men die van een rustig hoekje uit van het zuivere standpunt der menselijkheid bekijkt. Het doden, martelen en verminken van vrienden en familie zal heus wel zodanige wraakgevoelens gekweekt hebben, dat sommigen, persoonlijk of in samenwerking met anderen, hun hart eens door weerwraak gelucht hebben.

GEWELD VEROORDEELD.

Maar het is geen systeem. En wordt algemeen afgekeurd en bestreden. Dat is 't verschil met de mentaliteit der fascisten, waarbij 't geweld wél systeem is en als oirbare en aanbevelenswaardige daad wordt gepropageerd, gekultiveerd en beloond.

In verband met enkele betreurenswaardige incidenten die onlangs in Madrid hebben plaats gehad, schreef de correspondent te Madrid van de „Times", dat de regeringsgetrouwe bladen in de spaanse hoofdstad onder diverse hoofden het publiek tot orde en tucht aanmanen. Daar het Volksfront het recht, de rede en

de macht achter zich heeft, zo schrijven deze bladen, is het nodig de discipline te bewaren.

De geweren horen aan het front thuis, schrijft het orgaan van de Catalaanse syndicalisten. De „Politica" zegt, dat wilde wraak, het fusilleren zonder vorm van proces en het martelen van gevangenen moeten worden overgelaten aan de rebellen. „Bedenkt, dat wij strijden voor vrijheid en rechtvaardigheid".

Het hoofdorgaan van de socialistische partij, „El Socialista", sluit zich hierbij volkomen aan. Het blad protesteert krachtig tegen geweld. Het gedrag van de muiters, schrijft het blad, hoe erg ook, mag voor ons nooit een voorbeeld zijn of tot verontschuldiging dienen. Juist is het onze plicht om het tegenovergestelde te doen. De overwinning moet niet komen door woorden, maar door daden. Zou het geweld der rebellen worden nagevolgd, dan staat dit gelijk met doodvonnissen tegen ganse gezinnen van het proletariaat, die zich in handen van de muiters bevinden en tevens verspeelt men daardoor de sympathie van het wereldgeweten.

NAAR OPBOUW IN KAMERAADSCHAP.

De anarchisten stellen zich op het standpunt van *orde* door zelfdiscipline, van gemeenschapsleven, niet gebaseerd op geweld, maar op *solidariteit*. Dit wordt bewezen door hun programs, hun daden, zelfs nu, midden in het rumoer van de burgeroorlog. Hoe sterk zij zich gewapenderhand verzetten, hoe uitstekend zij met de geweldsmiddelen, waarover zij beschikken, blijken te kunnen omgaan, — steeds weer komt naar voren, dat zij uit diepere sferen hun kracht putten. Als zij met primitieve strijdmiddelen tegenover de modern-geperfektionneerde legermachten der fascisten in 't vuur kunnen gaan, en met succes, — komt uit, dat zij uit hun overtuiging en hun ideaal de onverzettelijke kracht putten, die zij aan de dag leggen.

Het is, omdat zij aan 't geweld als zodanig hechten noch geloven, maar omdat zij alleen maar de baan willen vrijmaken voor de eigenlijke taak, die dan naar voren komt: de rekonstruktie der samenleving langs de weg van arbeid in vrede en makkerschap.

GEEN ANDER MIDDEL DAN GEWELD.

We hebben gezien, dat de aanslag van de fascistische groeperingen op het spaanse volk regelrecht de vorm van een gewapende overval aannam. De revolutionairen in 't algemeen, de anarchisten in 't bizonder, zagen zich plotseling voor de noodzaak geplaatst, zich tegen deze aanval te verdedigen. Het gold hier hun leven, het gold het leven van een groot gedeelte van het volk. Waartoe het komen zou, wanneer de fascisten de onbeperkte macht veroverden, had Italië, had Duitsland geleerd: moord en kneveling, kazernering en dril, schandelijke arbeidsvoorwaarden en geestelijke (zowel als onder omstandigheden lichamelijke) kastratie, vervorming der jeugd in militaristisch-nationalistische richting. Het eigen verleden had ook het spaanse volk genoeg daaromtrent geleerd: zoëven waren nog 30.000 gevangenen bevrijd!

Als wij de middelen bezien, waartoe de Spanjaarden, ook de anarchisten onder hen, kwamen, om zich het fascisme van het lijf te houden en zo mogelijk voorgoed onschadelijk te maken, is het nodig iets in het algemeen over de strijdmiddelen der revolutie te zeggen en over de mogelijkheden van de verdediging der revolutie.

In de laatste jaren wordt nog al eens de eis naar voren gebracht, dat de strijd der arbeiders in het algemeen en die van de revolutie zeer bepaald, zich van bovengewelddadige middelen moet bedienen.

Voor wij op dit punt nader ingaan is het nodig een ander begrip klaar te stellen, n.l. dat van de geweldloosheid.

GEWELDLOOSHEID EN ANTI-MILITARISME.

Velen verwarren de begrippen *anti-militarisme* en *geweldloosheid,* ja, vereenzelvigen die. In werkelijkheid kúnnen deze beide begrippen soms zeer goed samengaan, maar behoeven dat niet persé. Het antimilitarisme is in wezen een *sociale, (politieke)* richting, die zich keert tegen het militarisme in elke vorm, d.w.z. tegen het georganiseerde staatsgeweld. Onder militarisme ook persoonlijk- of groepsgeweld te willen verstaan, is begripsverwarring. De middelen, die het anti-militarisme aanwendt om zijn

doel te bereiken, zijn velerlei, o.a. kan onder omstandigheden het geweld één dier middelen zijn. Er is wel heel stellig een gewelddadige aktie te denken, die zuiver antimilitaristisch gedacht, gericht en bedoeld is.

De *geweldloosheid* is een filosofische, men zou kunnen zeggen religieuse levenshouding, die zeker onder omstandigheden politiek karakter kan krijgen, maar van uitgangspunt hoofdzakelijk persoonlijk, althans niet sociaal gefundeerd is. Een mens, die de geweldloosheid belijdt en in praktijk brengt moèt tot anti-militarisme komen; omgekeerd is alle anti-militarisme niet geweldloos. Een paard is een dier; alle dieren daarom nog geen paarden!

De gebeurtenissen der laatste twintig jaar hebben het strijdende proletariaat veel geleerd, althans kunnen leren. Enige dingen, die op ons onderwerp slaan, willen wij naar voren halen.

HET GEVAAR VAN 'T GEWELD IN DE REVOLUTIE.

Ten eerste is gebleken, (en de moderne wetenschap der dieptepsychologie heeft ons veel daarvan verklaard), dat er enorme gevaren ontstaan uit de geweldsaanwending. Besmettingsgevaar, regressie, loskomen der agressieve driften, ziedaar enkele termen, die gebruikt worden bij de bewijsvoering, dat de geweldsaanwending door strijdende groepen heel gauw overslaat in een gebruik van het geweld òm het geweld, in een gewoon raken, overschatten, zelfs vereren der gewelddadige middelen, dùs tot omlaagtrekking van de oorspronkelijk voor hoge doeleinden strevenden naar een peil, dat niet reikt boven dat van degenen, die eerst bestreden werden.

Dan: het geweld is in onze moderne wereld een technisch ding, een ding dat beheerst wil worden, dat efficient gehanteerd moet worden. De meest efficiente toepassing van het geweld kulmineert gewoonlijk in een uniforme, strakke en gecentraliseerde organisatie ervan. Gevolg: er ontstaat een nieuwe centrale macht, hoe ook gekleurd of genoemd, die over het nieuwe apparaat kan beschikken en daar de staat gewoonlijk ook nog min of meer intakt blijft, ontstaat uit de samenvoeging van deze beide elementen een nieuwe machtsvorm, die evenzeer als de vroegere bestredene en juist neergeworpene de onderdrukking, kneveling en verslaving der massa's doet voortbestaan. Erger nog: vaak hernieuwd en verjongd, dus sterker daar staat, omdat de hoop en

verwachting der misleide massa's deze nieuwe machtsvorm met de ideologie ener revolutionaire of socialistische schijn omhullen. Vooral groot is dit gevaar daar, waar een naar de staatsmacht strevende partij bestaat, die de leiding van het gebeuren grijpt en waaraan de massa's, zij 't tijdelijk, hun vertrouwen geven.

De laatste overweging is, dat geweldsaanwending door een revolutionaire volksmassa gevaarlijk is, omdat zij dit geweld altijd min of meer primitief beheerst en steeds tegenover de technisch-volkomener en onmenselijker strijdmiddelen der tegenpartij komt te staan. Dit is natuurlijk een min of meer opportunistische redenering, maar de praktische kant daarvan is toch telkens naar voren gekomen en weegt o.i. niet het lichtst.

BOVEN-GEWELDDADIGE STRIJDMETHODEN.

Om al deze drie genoemde redenen hebben vooral de anarchisten de laatste jaren ingezien, dat bij de revolutionaire strijd het zwaartepunt kan noch mag liggen bij de aanwending van het geweld. Dat de revolutie op de duur succesvoller zou zijn naarmate er minder geweld in gebruikt werd. Dat de massa's zich in ieder geval niet in het geweld als het enig-uitreddende middel moesten vastbijten, maar dat naar andere, betere, afdoender strijdmiddelen gezocht moest worden, die al deze gevaren buitensloten. En daar ten overvloede deze middelen bestaan (staking, sabotage, boycot, non-coöperatie, belastingstaking, werk- en dienstweigering, enz.) lag het voor de hand, dat de propaganda in de eerste plaats gericht werd *(en nog gericht moet worden!)* op deze krachtige, afdoende en redelijk-zedelijk volkomen verantwoorde strijdmiddelen, temeer daar deze psychologisch op het konstruktief-sociale gevoel, waarop een nieuwe maatschappij gebaseerd zal moeten zijn, gericht zijn, maar ook, omdat zij de enig-werkelijk kwetsbare plek der bezittende klasse raken. Deze immers is niets zonder haar slaven (in industrieel en militair opzicht). Weigeren deze slaven, dan verliest de bourgeoisie als klasse alle macht, terwijl de baan tevens vrijkomt voor een nieuwe opbouw, waarvoor de wil in genoemde akties reeds in aanleg aanwezig is.

Het zoeken naar en propageren van bovengewelddadige strijdmethoden is dus een poging het wijsgerige standpunt der geweldloosheid te verbinden met het politieke inzicht van het anti-

militarisme tot een nieuwe praktische revolutionaire strijdmethode.

Propageren doen de anarchisten het geweld noch de geweldloosheid. Zij aanvaarden beide, wanneer het ogenblik het éne of het andere eist, maar trachten de massa het inzicht bij te brengen, dat *positiever* resultaat te wachten is van het strijden met de middelen, die het geëigendst zijn en het minst gevaar opleveren dat revolutionaire strijders het tegendeel bereiken van wat zij beögen.

Het is vooral de moeilijker te verwerven en dus wezenlijk dieper wortelende strijdbereidheid, die in de toepassing van bovengewelddadige strijdmiddelen tot uiting komt, die een garantie is voor het doorzetten tot de bereiking der gestelde doeleinden, meer dan de geweldsaanwending, waar groepen of massa's makkelijker toe komen, door instinkt en aandrift, door eeuwenlange gewenning, waardoor volksmenners en partij- of machtsstrevers graag en gauw vat krijgen.

HEBBEN WIJ ALTIJD DE KEUS?

De ontwikkeling der dingen en gezindheden loopt echter nu eenmaal niet in een rechte lijn en voltrekt zich ook niet overal gelijktijdig. Duizenden gezindheden, verschillend in kracht en diepte, lopen in de wereld dooreen, zo goed als men biologisch nog het type van de holenmens aantreft naast reeds zeer ver ontwikkelde, verfijnde en vergeestelijkte individuen. Voor een deel zijn daar misschien de verschillen in inzicht en wereldbeschouwing uit te verklaren; wat er ook uit volgt is, dat in 't algemeen verschillen in levenshouding en in 't bizonder (waar wij 't nu over hebben) de bereidheid en mogelijkheid tot deze of gene strijdwijze er uit voortkomen. Dan spreken nog land- en volksaard, materiële en technische omstandigheden, vormen van industrie en landbezit mee, een komplex van geestelijke en materiële faktoren dus, waardoor we niet kunnen stellen: zo is het of moet het zijn en niet anders! Inderdaad zien wij in de bevrijdingsstrijd der mensheid de meest verschillende methoden naast en door elkaar heen bestaan, zo goed als de houten, door mensenkracht getrokken ploeg naast de machtige, ingenieuse combine funktionneert op aarde en de afrikaanse wilde nog zijn gifpijl hanteert op 't zelfde ogenblik dat elders met een dodende straal wordt geëxperimenteerd, — nationale fascisten hun „leve

het vaderland" brallen, tegen de breinen in, waarin de grenzenloze wereld reeds lang aanvaard is.

Eén bepaalde strijdmethode, hoe ook uitgestippeld, kunnen wij dus niet eisen. Wij kunnen hoogstens er al onze kracht voor inspannen, dat in *komende* strijden de middelen zoveel mogelijk aan het doel beantwoorden. En in de strijd, die *er is*, diè krachten zoveel mogelijk helpen versterken, die de beste garantie bieden voor het doorzetten der revolutionnaire, konstruktieve, waarlijk sociale en broederlijke gemeenschapsgedachte.

We kunnen daarom bejammeren, dat de strijd in Spanje zo loopt, maar hij is er! We kunnen treuren om de tienduizenden doden, maar mogen daarom niet terugdeinzen voor onze revolutionaire taak. We kunnen verklaren, hoe het kwam, dat door 't verzuim van het volk zelf, het anti-militarisme tot daad te maken, dit volk nu onder 't militarisme dreigt te komen, maar dat ontheft ons nog niet van de taak te helpen. We kunnen van een zieke nóg zo goed zien, dat hij door eigen schuld ziek werd, maar we steunen hem en trachten hem weer op de been te krijgen.

We kunnen dus redenerend heel goed aantonen, dat juist het feit zelf, dat het spaanse proletariaat van het anti-militarisme in boven-gewelddadige zin nooit iets begrepen heeft, één der oorzaken kan zijn, dat het nu tot geweld gedreven wordt, maar dat mag ons niet tot de arrogantie voeren ons inzicht aan hèn te willen opdringen. Iets anders is of de wijze, waarop wij helpen niet zo moet zijn, dat wij er onze propagandakansen *hier* niet mee bederven. Maar dat is later te bespreken. Helpen, aan hun zijde staan, is principiëel echter geboden.

Op het ogenblik, dat de fascisten door middel van het leger (gekocht, misleid, gedwongen) [1]) het spaanse volk dreigden te overvallen, viel elke mogelijkheid tot bovengewelddadige strijdwijze voor de massa weg. Waar mogelijk, zijn zij nog in praktijk gebracht, in de eerste dagen is overal gestaakt. Onder doodsbedreiging zijn de arbeiders in de door fascisten bezette steden weer aan de arbeid gedreven. Nu kan men zeggen: wanneer die mas-

[1]) Uit *belang* vechten alleen de officieren, adellijken, geestelijken. Uit *overtuiging* uitsluitend de fascisten, carlisten, enz. *Gekocht* zijn de duizenden van het vreemdelingenlegioen. *Misleid* zijn de Moren en de katholieke volksdelen. *Gedwongen* duizenden arbeiders, waaromtrent men leest, dat zij door de revolverbedreiging der officieren achter hen, de vuurlinie ingejaagd worden

sa's daar werkelijk revolutionair dachten, hadden zij zich liever moeten laten fusilleren, dan aan de arbeid te gaan. Inderdaad zijn er honderden neergeschoten, bij uitstek natuurlijk de militantsten. Als men hoort van de duizenden en duizenden, die in Saragossa, Badajoz, enz. zijn neergeknald als honden, dan is het wèl het hoogtepunt van heroïsme eisen van het spaanse volk, wanneer men verlangèn zou, dat dit zich liever in z'n geheel had moeten laten afslachten, dan op die wijze voor de overmacht (tijdelijk) te bukken.

En dan: het is niet zeker, dat de fascistische legers, met uitgemoorde steden achter zich, niet veel meer gevaar voor de rest van 't land opgeleverd zouden hebben, dan nu.

De spaanse revolutionairen hadden maar één keus: zich te laten decimeren en voor de rest, die in leven bleef: verslaven door het overvallend fascisme, dat door z'n militaire methode de mogelijkheid van bovengeweldaddig verzet afsneed òf zich gewapenderhand te verzetten. Op dat ogenblik wàs er geen andere keus en alle gepraat over wat het spaanse volk voordien had moeten doen kan grote zin hebben voor onze perspektieven hier, maar verandert niets aan de momentele situatie daar.

KAN 'T IN SPANJE GAAN ALS IN RUSLAND?

Is er het gevaar, dat de spaanse arbeiders, wanneer het hun gelukt met de wapens in de hand het fascisme in z'n huidige akute, militaire vorm neer te slaan, in de ban van een nieuw militarisme geraken, dus ònder hun middelen komen, verstrikt raken in een jong, nieuw, dus sterk staatsstelsel, een andere diktatuur opgelegd krijgen, zelf het fascisme in eigen rijen binnenhalen juist door hun huidige vorm van strijd?

Natuurlijk bestaat dit gevaar en het is de ernstigste bedreiging van de zich voltrekkende revolutie, erger dan geheel het fascisme uitmaakt, omdat het hun voor tientallen jaren uitlevert aan een jeugdige, dus veerkrachtige nieuwe macht. Er is op Rusland gewezen in dit verband en zeer terecht. Daar is de gang van zaken zo geweest. En het huidige droevige lot van het russische volk is een waarschuwend „mené tekel" aan de hemel van elke revolutie. Daar heeft het volk wel uitsluitend aan het geweld gelooft, maar om allerlei redenen dat geweld uit handen gegeven en ondergeschikt gemaakt aan het verband van een partij, waarin men meende vertrouwen te kunnen stellen. De anarchisten voor zover zij niet meededen aan deze taktiek vorm-

den eendeels een kleine, niet- of slecht-georganiseerde verspreide groepering, niet in staat tot effektieve tegenaktie, terwijl anderdeels zij, die de anarchistische strijdwijzen, die ook de spaanse massa's thans ten dele strijden, volgden, na volbrachte taak door de groot- en sterkgeworden partijlegers werden doodgetrapt. [2]) Het resultaat was: de macht, die de arbeidersmassaas aanvankelijk vrijwillig uit handen gegeven hadden, werd gecentraliseerd in de greep ener nieuwe partij- later regeringsformatie, die thans deze macht aanwendt voor grenzeloze onderdrukking, verslaving en uitbuiting derzelfde massa's die haar deze macht bezorgden.

Kan het in Spanje net zo gaan? Is dan deze revolutionaire strijd al die duizenden doden waard?

Natuurlijk kàn het zo gaan, maar of het zo gaan zál is een andere vraag die wij op z'n minst sterk betwijfelen mogen.

HET ANARCHISME WAAKT!

Want ten eerste leeft juist in dat spaanse volk die oude bakoeninistische traditie zo sterk voort, die fel gekant is tegen elke vorm van gecentraliseerd partij- of staatswezen (waarbij ook de oude door de eeuwen heen gegroeide, welhaast traditionele tegenstellingen tussen de provincies, enz. onderling sterk meewerken) zodat we de strijd tegen deze machtsstrevingen wel als een wezenlijk deel van elke fase van strijd in Spanje kunnen zien, — maar dan ook: de doeleinden zijn zo duidelijk, de propaganda is zo sterk, bovenal: wat er op 't ogenblik gedaan wordt is zo moeilijk ooit meer ongedaan te maken, dat wij menen rustig de verdere ontwikkeling der dingen in de spaanse revolutie te kunnen tegemoet zien, vertrouwende op de moed, het inzicht en de geestelijke en agitatorische kracht onzer kameraden.

Hoezeer zij, midden in de strijd, nu reeds beseffen welke gevaren hen dreigen, blijkt wel uit hun houding tegenover de regering en de regeringswensen en -maatregelen. De waarheid is, dat nù reeds een vaak meer dan latente strijd aanwezig is tussen de naar de revolutie dringende krachten der arbeiders en de niet anders dan de burgerlijke republikeinse demokratie (met behoud van de privaat-eigendom) willende handhaven regering [3]).

[2]) Zie: *P. Arsjinof „De Geschiedenis der Machnobeweging"*. Uitg. V.A.U. Postbus C 320, Amsterdam.

[3]) Men zie hierover ook het uitstekend-gedokumenteerde artikel, dat de P.I.C. bracht over *„De Strijd in Spanje"*.

ANARCHISME KONTRA REGERING.

Zeer kenmerkend voor dit alles is een korrespondentie, die de N.R.C. begin Augustus bracht uit Barcelona en waarin o.a. het volgende voorkomt:

„De arbeiders en speciaal de organisaties, die in de strijd tegen de opstandelingen met volharding en moed hebben gestreden en posities veroverd, die haar een overwicht op de regering en in het politieke en sociale leven gaven, wensen daarvan geen afstand te doen. Dit komt op velerlei wijze tot uiting. Daar hebben we de oproep der F.A.I. en C.N.T. om onder generlei omstandigheden de wapens uit handen te geven en (we citeren woordelijk) elkeen die een milicien der antifascisten of der revolutionaire organisaties wil ontwapenen, onmiddellijk neer te schieten, wie hij ook zij. Onze wapens zijn onze macht en die geven we aan niemand meer af. Wij hebben niet gestreden om daarna weer de kleine bourgeoisie een overwicht te geven, dat zij niet verdient. Wij zijn bezig de sociale orde te veranderen, hebben tram, treinen en autobus-verkeer georganiseerd na ze in beslag te hebben genomen en ook andere grote industrieën, waar het ons bleek, dat de leiders of kapitalisten niet nodig waren, of waar zij door hun vlucht de bedrijven hadden verlaten, onder onze hoede en administratie genomen. Wij zullen trachten dit in alle bedrijven, die voor het land van vitaal belang zijn, op de duur te doen.

In verband hiermee staat ook de strijd om de nieuwe militie. De regering had de lichtingen 1933—1935 opgeroepen. Maar de anarchisten hebben de eerste dag van opkomst de jongelui gedwongen hun uniformjassen uit te trekken en naar huis terug te keren. De dag daarop verscheen weer een oproep der regering om zich onmiddellijk te melden. Deze oproep wordt gesteund door de Militiebureaux der anti-fascisten. Zullen er nu weer geuniformeerde soldaten komen, of zal de theorie der anarchisten, slechts een volksleger zonder een kader, zonder uniform, zegevieren. *De soldaten van heden zullen morgen tegen ons gebruikt worden,* menen de syndicalisten en hun orgaan zegt: De burgerlijke maatschappij is in volle decadentie, politiek en sociaal en weet geen oplossing voor de grote problemen. De F.A.I. erkent de noodzakelijkheid der volksmilities, maar is tegen haar militarisatie en tegen gedisciplineerde formaties zoals voorheen. *Het leger heeft ons de tegenwoordige burgeroorlog bezorgd,* zeggen zij en die mogelijkheid moet voor altijd van de baan zijn.

Natuurlijk maken van deze tegenstellingen in het Volksfront de tegenstanders gebruik in hun radioreden en propaganda voor het buitenland. Misschien is daaraan ook de weifelende houding der guardia-civil in vele provincies toe te schrijven, die door de gewapende arbeiders als beroepstroepen worden gewantrouwd en vaak vijandig bejegend. Hoe zal de regering uit dit dilemma komen? Want reeds verwijt men haar, van de zijde der opstandelingen, dat ze geheel en al een werktuig in de handen der marxisten is. Ook aan de fronten is dit probleem acuut.

Binnen dit verband valt ook een manifest der syndicaten heden in de pers, dat woordelijk aldus luidt: „Wij weigeren niet onze revolutionaire burgerplicht te vervullen. Wij willen naar Saragossa om onze broeders te bevrijden. **Wij willen militie der vrijheid zijn, maar geen geuniformeerde soldaten. Het is gebleken dat het leger een gevaar is voor het volk. Naar het front zullen we gaan. Maar niet naar de kazernes in een kwaliteit van soldaten, die aan discipline onderworpen zijn en aan orders, die niet van volkskrachten uitgaan".**

Hier is dus heel duidelijk het probleem onder het oog gezien en er blijkt, dat de spaanse anarchisten zich volkomen bewust zijn van het gevaar, waarin de aanvaarding der geweldsaanwending hen brengt.

In dit verband blijft ook nog de kwestie te behandelen: vechten zij niet, het fascisme neerwerpend voor een nieuwe regering, die henzelf straks de strop om de hals zal doen, zodra zij de baan schoon heeft daartoe, zodra zij de anarchisten niet meer broodnodig heeft. Inderdaad zijn uitlatingen in die richting reeds door partij-kommunisten gedaan, gezegden die herinneren aan wat een of ander Fransman over Bakoenin zeide: „de eerste dag der revolutie is hij goud waard, maar de volgende dag moet hij tegen de muur".

DE REGERING OP SLEEPTOUW.

Wie het bovenstaande echter goed doorzien heeft, zowel wat de werkelijke krachtsverhoudingen in Spanje betreft, als wat de revolutionaire traditie en stuwkracht onzer beweging aangaat, zo ook het zich bewust zijn van de gevaren, zal met meer vertrouwen dan men dat 20 jaar geleden in Rusland doen kon, de ontwikkeling der dingen afwachten. In werkelijkheid is de regering min of meer de gevangene der revolutionaire beweging en

heeft de laatste goeddeels geheel de zeggenschap over produktie en distributie, terwijl zij daarnaast niet van zins is, nu of later, zich aan een gemonopoliseerd staatsgeweld te onderschikken: twee faktoren, die het doorzetten van revolutionaire ontwikkeling kunnen garanderen.

We kunnen in verband met dit alles dus vaststellen, dat de spaanse anarchisten het geweld als strijdmiddel hebben aanvaard omdat hun geen andere mogelijkheid openbleef, — dat zij dat onder de heersende omstandigheden doen móesten om niet alleen zichzelf, maar ook een groot deel van het volk letterlijk van de dood te redden, dat er totnogtoe geen tekenen zijn, die er op wijzen, dat zij onder dat geweld zullen raken, zodat dit uitgroeien zou tot een nieuwe dikterende staatsmacht over het werkende volk, integendeel, dat het mogelijke gedaan wordt om voor die eventualiteit tegenwichten te scheppen. Dat tenslotte de spaanse anarchisten, geleerd hebbend uit de (russische, duitse, oostenrijkse) ondervinding er niet noodzakelijk toe behoeven te komen het huidig geweld in terreur of diktatuur om te zetten.

GEESTELIJKE ONDERSTEUNING IS: PROPAGANDA.

Waar wij gezien hebben, dat de grootste en voornaamste taak der arbeiders niet gelegen is in de gewelddadige strijd, die zij op 't ogenblik gedwongen zijn te voeren, maar in de ekonomische ombouw van het gemeenschapsleven, is daarmee ook aangegeven wat onze eerste plicht is: geestelijke ondersteuning van hun strijd, — alles doen, wat in ons vermogen is om de inzichten, waarvoor zij ijveren en bereid zijn het leven te geven, door te doen dringen.

De revolutie, het neerwerpen van het kapitalisme, de wording van een nieuwe gemeenschap, de eindelijke verwerkelijking van het vrije socialisme, door de afschaffing van privaat-eigendom en loonslavernij, — is niet iets, dat op een zeker deel der aarde, in enig bepaald land verwezenlijkt kan worden.

DE REVOLUTIE IS INTERNATIONAAL.

Zo goed als we kunnen zeggen: het socialisme moet vrij zijn, of het zal niet zijn, — kunnen we zeggen: de revolutie moet internationaal zijn of zij zal niet slagen. Juister nog: *de* revolutie, gedacht als de grote eindstrijd, die een einde zal maken aan alle knechtschap en onderdrukking, die „eens" een nieuwe toekomst in zal luiden, — is een denkfout of een symbolisch begrip, waarin we al ons hopen en verlangen plegen samen te vatten, maar die in konkreto niet bestaan kan noch zal. „De" revolutie is een proces van tientallen jaren, dat zich langzaam nu, met schokken dan, maar voortdurend, in de geest der mensheid voltrekt. *We bevinden er ons midden in.* Het is niet één strijd, die „eens" komt, maar een reeks van een zeer groot aantal strijden, die gevoerd worden, nu hier, dan daar, nù reeds en die met elkaar in rechtstreeks en zijdelings verband staan. Overwinningen zowel als nederlagen en mislukkingen, — het zijn alle even zovele schakels in de keten van de voortgaande ontwikkeling der dingen.

Van een „spaanse revolutie" of een „overwinning van de revolutie in Spanje" te spreken is dus in zoverre onjuist, dat het onmogelijk is, dat het vrije socialisme zich ten volle zou kunnen ontplooien b.v. in Spanje, zelfs als de revolutionaire arbeiders een volledige overwinning op de fascisten en alle andere behoudende machten behalen, zolang de wereld rondom Spanje kapitalistisch

beheerd zou blijven. Het moderne wereldleven immers is technisch en merkantiel reeds zo internationaal één, dat een afgesloten en afgezonderd gebied ondenkbaar is. Elk land heeft elk ander deel van de wereld nodig. Om van geestelijk kontakt en éénheid van gedachten over alle grenzen heen nog te zwijgen, — wij weten, dat het stelsel waaronder wij leven als het ware een net geworpen heeft over geheel de wereld, waarin het wel mogelijk is, hier of daar een scheur te doen ontstaan, maar daarmede is nog geen algehele bevrijding bereikt.

Wanneer de hier of daar akuut wordende revolutionaire agitatie kansen wil krijgen, moet tegelijkertijd en in verband daarmee elders de revolutie aan de orde gesteld worden, zodat het kapitalisme, dat een internationaal verschijnsel is, ook internationaal aangevallen wordt.

Het is, op grond van dit alles duidelijk, dat de beste dienst aan de revolutie is: het doen doorwerken van de revolutionaire gedachte hier (het overig Europa) meer nog dan het uitsluitend tot overwinning helpen brengen van de spaanse revolutionairen zou zijn, hoewel wij dat uit het solidariteitsbeginsel, één der meest wezenlijke delen der revolutionaire levenshouding, natuurlijk niet verwaarlozen mogen.

VRIJ-SOCIALISME OF NATIONAAL-SOCIALISME.

Waar de bezittende klasse en haar ideologische helpers (pers, kerk, school, enz.) er alle belang bij hebben de werkelijke betekenis voor de wereld van het vrije socialisme te verdoezelen en dit ook doen door anarchisme identiek met chaos, verwildering en barbarisme voor te stellen, is onze eerste taak en plicht nu en hier aan de massa duidelijk te maken, wat het anarchisme werkelijk wil niet alleen, maar vooral ook goed te doen begrijpen, dat dit *vrije* socialisme de enige mogelijkheid is tegenover het *nationaal*-socialisme, dat in zijn verschillende verschijningsvormen in de wereld optreedt (fascisme, bolsjewisme, plan-socialisme, standenstaat, enz.).

Immers opnieuw blijkt telkens weer de waarheid van het klassieke gezegde van F. Domela Nieuwenhuis: „De eindstrijd zal gaan tussen Rome en de Anarchie". Elke dag, in verschillende verschijningsvormen, openbaart zich deze tegenstelling telkens opnieuw.

De voorbereiding van de doorzetting der revolutie hier is dus de beste ondersteuning van de revolutie in Spanje, omdat het

eindelijk slagen daarvan afhangt van de situatie in de rest van Europa en de wereld.

Het grote broederschapsbeginsel der solidariteit legt ons de plicht op de strijdende arbeiders in Spanje te hulp te komen. De aard van deze hulp behoeft echter nadere bespreking, omdat die, gezien al het voorafgaande, niet de doeleinden der revolutie hier in gevaar mag brengen.

HISTORISCHE NOODZAKELIJKHEID DIENT BEINVLOED DOOR REVOLUTIONAIRE WENSELIJKHEID.

Bij het beoordelen van bepaalde gebeurtenissen wordt nogal eens zeer sterk de nadruk gelegd op de HISTORISCHE NOODZAKELIJKHEID van 't één of ander gebeuren. De grote fout, die maar al te vaak gemaakt wordt, is, dat wat men eventueel als historisch noodzakelijk erkent in iets, wat men achteraf beschouwt, vaak als even historisch noodzakelijk gedacht wordt voor toekomstige soortgelijke situaties. Hier wordt een zeker historisch fatalisme beleden, dat in 't geheel geen rekening houdt met het feit, dat er behalve historische noodzakelijkheid ook REVOLUTIONAIRE WENSELIJKHEID bestaat, voorts dat de „historische noodzakelijkheid" er in de toekomst anders uit zal zien, naarmate de „revolutionaire wenselijkheid" beter tot het besef der massa's doorgedrongen is.

In plaats van dus de historische noodzakelijkheid die wij kennen ook in de toekomst te projekteren, eist het belang van revolutie en mensheidstoekomst van ons, dat wij alles doen wat wij kunnen om het besef van de revolutionaire wenselijkheid zó door te doen dringen, dat komende historische noodzakelijkheden een minder tragisch beeld opleveren dan totnogtoe helaas het geval was.

Van dit inzicht uit erkennen wij dus de strijd der spaanse arbeiders van dit ogenblik als hun goed recht, ja, als hun enige mogelijkheid, — zonder daarmee te kennen te willen geven dat komende strijden immer noodzakelijkerwijs dezelfde vormen zullen moeten aannemen. We zullen de spaanse arbeiders helpen, maar die hulp mag niet zo zijn, dat we onszelf hier de mogelijkheid benemen tot beter en menselijker revolutionaire strijdvormen te komen.

In verband met wat eerder over de bovengewelddadige strijdmiddelen gezegd is, zal dit alles duidelijk zijn. Wij zien in, dat

in de geweldsaanwending enorme gevaren op de loer liggen voor de revolutie zelf. De aanwending van bovengewelddadige strijdmiddelen, die grote beheersing en koncentratie van de strijdenden eist, vormt een groter garantie voor het bereiken der revolutionaire doeleinden dan iets anders. De wereld staat nog pas aan het begin van het trachten in deze richting, maar dit begin is zo hoopgevend, dat alles er op gezet dient te worden, op die weg voort te gaan [4]).

PROPAGANDA VOOR BOVEN-GEWELDDADIGE STRIJDMIDDELEN MOET DOORGAAN.

Op grond hiervan is, zeker de laatste tien jaar, bij voortduring in de vrij-socialistische en anti-militaristische beweging in Europa er de nadruk op gelegd in de propaganda, dat de massa zich metterdaad op deze bovengewelddadige strijdwijze diende voor te bereiden. Als één der sterkste agitatiemiddelen hiertoe dient de militaire dienstweigering beschouwd te worden. Het volk bouwt het leger, dat immer vijandig tegenover dat volk staat, met eigen geest, arbeid en lichaam op. De meest effektieve bestrijding van leger, militarisme en oorlog is dus: medewerking van geest, lichaam en arbeid aan dat leger te onttrekken en te onthouden. Hieruit volgt, dat de arbeiders hun meest wezenlijke belang dienen door niet b.v. in de bewapeningsindustrie te gaan werken, — geen munitie te fabriceren, daar elke kogel of granaat altijd voor een andere arbeider bestemd is.

---

[4]) In zijn brochure „Oorlog verhinderd door direkte aktie" (Uitg. der I.A.M.V.) voert Bart de Ligt de volgende voorbeelden aan:

1902 Het tsaristisch despotisme is niet in staat om in Finland tegen de wil des volks de militaire dienstplicht in te voeren.

1905 Oorlog tussen Noorwegen en Zweden wordt door het daadwerkelijk optreden van de socialisten dier beide landen onmogelijk gemaakt.

1909 Een sterke oppositie uit het spaanse volk tegen het imperialistisch avontuur in Marokko noodzaakt de regering troepen terug te trekken.

1917 De militaire dienstplicht kan in Ierland niet worden ingevoerd, omdat het volk zich er hardnekkig tegen verzet.

1918 Na de wapenstilstand besluiten de duitse admiraals tegen Engeland uit te varen en het sluiten van de vrede te verhinderen, doch de matrozen staan op en weigeren te vertrekken (officieel vastgesteld in de duitse Rijksdag door de afgevaardigde Dittmann).

1920 De algemene staking der duitse arbeiders doet de Kapp-putsch der militaire kaste mislukken.

1920 Tengevolge van het weigeren der britse arbeiders om oorlogsmateriaal te transporteren en de bedreiging met algemene staking door de Raden van Aktie (mijn-, transport- en havenarbeiders) is de britse regering genoodzaakt haar uitgesproken voornemen op te geven om aan de zijde van Polen tegen Sowjet-Rusland ten oorlog te gaan.

In deze geest wordt reeds jaren lang de propaganda gevoerd; breek de soldaterij af, zeiden wij, door er zelf nu al direkt niet aan mee te doen, — door er geen werk, in welke vorm ook, voor te verrichten.

Bij de algemene diskussie over deze onderwerpen waren het vooral ook de Spanjaarden, die van dit alles weinig of niets begrepen en zich veel van 't geweld als strijdmiddel voor bleven stellen. Het werpt een heel tekenend licht op het begrip van de „historische noodzakelijkheid" als wij nu zien, dat juist Spanje, waar het revolutionaire anti-militarisme niet begrepen en dus verwaarloosd werd, nu die grote bloedige strijd met de wapens tegen dat militarisme uit te vechten krijgt!

In de hitte van de strijd, in de roes hunner heroïsche worsteling, wenden de spaanse strijders zich tot het overig Europa en roepen: „help ons! zend ons geld en wapens, opdat we de strijd tegen het fascisme, die wij mede voor jullie strijden, tot een goed einde kunnen voeren!"

Ware het waar, dat „de" revolutie in Spanje tot een goed einde gevoerd kon worden met uitsluitend een militaire overwinning der spaanse revolutionairen, dan zouden we maar aan deze hulproep gevolg hebben te geven.

Maar juist omdat dit niet zo is, — omdat van „de" revolutie in enig land geen sprake kan zijn, — omdat wij de ontzaglijke gevaren, die er voor de revolutie in de militarisatie daarvan liggen, zien, — omdat Spanje Europa nog niet is en wij ónze kansen op een revolutie met beter middelen niet lichtvaardig mogen verspelen, — daarom zullen wij onze hulp bezonnener moeten geven, dan die gevraagd wordt.

Want zouden wij aan de hulpkreet om wapens gehoor geven, dan zouden wij die wapens toch moeten maken en zo goed mogelijk moeten maken, zo technisch, moorddadig, hels en barbaars mogelijk.

In de eerste plaats zouden wij dus onze propaganda voor dienstweigering en het staken van munitie-aanmaak stop moeten zetten. We zouden al onze propaganda van al deze jaren te niet moeten doen, erkennend: het is fout geweest. En we zouden ons geheel moeten gaan instellen op die enige mogelijkheid die overbleef: het geweld, — met alle risiko, die daaraan vastzit: het verstikken der revolutie in de ijzeren greep der diktatuur.

We zouden moeten doen wat wij niet kùnnen, wat ons onmo-

gelijk is [5]): we zouden duivelser dan de bourgeoisie moeten worden in het uitdenken en uitvoeren der strijdmiddelen. Want als men 't geweld aanvaardt, moet men 't goed aanvaarden: betere gifgassen, effektiever ziektekiemen, helser dodende stralen, enz. enz. zouden wij moeten gebruiken!

Dat dit praktisch onmogelijk is, is duidelijk, — dat we het nooit zullen kùnnen van onze gedachten en gevoelens uit, behoeft geen betoog.

We kunnen en mogen ons niet door een bepaalde fase in de strijd tot de meest-barbaarse strijdmethoden mede omlaag laten trekken. Al erkennen wij, dat de spaanse arbeiders geen andere keus hadden, daarom mogen wij onszelf nog niet de mogelijkheid ontnemen, de komende strijden hier op beter, hoger plan te voeren.

DE INTERNATIONALE SITUATIE.

Een ander aspekt nog is de internationale situatie.

Ongetwijfeld zijn de europese staten door het gebeuren in Spanje in twee kampen verdeeld, ontstaan door het verschil in imperialistisch belang, waar wij als arbeiders geheel buiten staan.

Duitsland en Italië sympathiseren geheel openlijk met de rebellerende fascistisch-militaire kliek. Het totstandkomen van een nieuwe rechtsgezinde diktatoriale regering zou dezen landen niet alleen welkom zijn als fascistisch-georganiseerde staten, maar ook omdat er dan een nieuwe bondgenoot in dat „nieuwe" Spanje zou komen, die enerzijds Duitsland zou helpen Frankrijk van 't Zuiden uit te bedreigen, anderzijds Italië zou steunen bij zijn politiek tegenover Engeland doordat het dan een waardevol steunpunt kreeg om mogelijk Gibraltar te veroveren en de Middellandse Zee voor Engeland te kunnen afsluiten, hetgeen goeddeels een afsnoering van Indië betekende, wat voor Albion een nekslag zou zijn.

Uit dezen hoofde staan Engeland en Frankrijk dan ook sympathiek tegenover een gematigde demokratische regering in Spanje en zouden evenzeer geneigd zijn deze te steunen als de anderen het t.o.v. de „rebellen" zijn. Voorlopig is het „europees even-

---

[5]) Dat de revolutionairen het niet **kunnen** bewijst ook het gebeuren in Spanje. Natuurlijk beschikt de regering daar ook over gifgassen, enz. Er is door haar al met het gebruik daarvan gedreigd. Dat dit nog niet geschied is, bewijst, dat degenen, die deze dingen praktisch zouden moeten hanteren, er niet toe willen en kunnen overgaan; dat in militair opzicht de revolutionairen mentaal de minderen der bourgeoisie zijn en dus onmogelijk die weg kunnen gaan.

wicht" nog bewaard door een „neutraliteitsverklaring" die al deze staten onderling gesloten hebben.

Een eis onzerzijds tot het helpen der éne partij met wapens zou direkt betekenen een ontketenen dezer imperialistische belangenbotsingen met de onvermijdelijke noodzaak: het ons partij stellen t.o.v. één der partijen, te weten die van Engeland. Het onmiddellijke gevolg zou moeten zijn: een godsvrede, die de hollandse en engelse arbeiders met hun bourgeoisieën hadden te sluiten. Alleen de „nationale eenheid" immers, zou de overwinning der betreffende landen kunnen waarborgen.

OOK OORLOG TEGEN HITLER-DUITSLAND?

Nog een ander perspektief van deze zaak is: als we ons gaan instellen op het helpen van Spanje met wapens, dus (zie boven) ons in laten schakelen in één der beide imperialistische statengroepen (bij de z.g.n. demokratische groep, die tegenover de fascistische staat) — volgt daar logischerwijze uit, dat dan onze gehele positie van totnogtoe, van niet deel te nemen aan de oorlogshetze tegen Hitler-Duitsland, foutief is geweest. We komen dan naast degenen (de russofiele bolsjewistische partijen b.v.) te staan, die de oorlog tegen de fascistische staten propageren en dat alles zou voeren tot een noodzakelijkerwijs ondersteunen der regering-Colijn, opvoering der bewapening, enz. Aan die konsekwentie is o.i. geen ontkomen.

We komen tot de konklusie, dat in het huidig konflikt voor anarchisten en anti-militaristen, die nog enige hoop koesteren ooit de revolutie hier in West-Europa door redelijk-zedelijke middelen te verwerkelijken (bezetting der bedrijven, enz.) geen andere houding geboden is, dan die wij aangenomen hebben in 't italiaans-abessijnse konflikt: geen partij-kiezen in militair opzicht of door 't leveren van oorlogsleveranties, maar *verhindering van elk oorlogstransport.*

Deze houding is de enig-juiste, theoretisch ten opzichte van ons beginsel, agitatorisch ten aanzien van de toekomst der revolutie in overig Europa, praktisch ook voor de strijd in Spanje zelf. Immers, wanneer de levering van oorlogstuig, aan welke partij ook, verhinderd kan worden, doen wij de spaanse arbeiders daarmee geen ondienst, maar zullen zij 't moeten winnen in 't eind. Zij immers vormen de grote massa, de arbeidskracht, terwijl de fascistische kamarilla zeer spoedig uitgeput moet zijn, daar zij

alleen door dwang meester is over een klein deel van 't volk en machteloos zonder het grote krachtsreservoir, dat het proletariaat vormt.

HOE ONZE HULP ZIJN MOET.

Hoe kunnen wij dan toch helpen? Stellig nog op velerlei wijzen al zien wij dan af van het verstrekken van wapens, die zelfs wanneer de arbeiders met de regering samen daardoor overwinnen zouden, een bedreiging in handen der versterkte regering tegen haar huidige bondgenoten, de arbeiders, zullen gaan vormen. Dat gevaar bestaat immer, maar zou ideologisch zeer vergroot worden, wanneer wij, europese revolutionairen, deze regering nog bovendien zouden helpen versterken, in konkreto door wapens, moreel door de hulp, die wij daar mede door de imperialistische bondgenoten Engeland, Frankrijk, Nederland, e.a. als staten gezien, achter zouden stellen. We zouden de staatsidee helpen versterken, één der grootste bedreigingen der revolutie.

Hulp, die wij bieden kunnen en mogen zal geheel gebaseerd moeten zijn op de direkte solidariteit: het zenden van levens- en geneesmiddelen, kleding, enz. Verder door het opnemen hier in gezinsverband van de door de strijd verweesde kinderen; dan ook, door alles wat maar mogelijk is om het lijden te verzachten en de opbouw van werkelijk sociaal leven in het bevrijde Spanje mogelijk te maken.

Per slot van rekening kunnen wij nuchter vaststellen: ook door het zenden van levensmiddelen maken wij het voortzetten van de strijd mogelijk; ook daardoor komt geld vrij voor het oorlogsbedrijf. Maar daar gaat het niet om, — het gaat om de militarisatie van alles, om de versterking der regeringspositie, maar bovenal: *om de geest vanwaaruit wij hier de hulp voor Spanje vragen* aan onze landgenoten en die hulp verstrekken. Dat is het kardinale punt.

De vraag blijft open: zullen wij, europese revolutionairen in staat zijn dit niet-zenden van oorlogstuig aan enige strijdvoerende partij af te dwingen, zullen wij de massa van het proletariaat daartoe krijgen?

Deze vraag hangt samen met de andere, of wij in staat zijn de revolutionaire situatie *hier* akuut te maken.

Maar 't is duidelijk: niet het zenden van voldoende en hevigmoordende wapens aan de spaanse arbeiders kan de revolutie

daar redden, maar alleen de pressie die wij hier in staat zijn uit te oefenen. Niet in Spanje in hoofdzaak wordt het lot dezer revolutie bezegeld, maar in geheel Europa, zogoed als het onverschillige toezien aller europese arbeiders de grootste schuld draagt, dat de russische revolutie niet door kon werken, maar in het moeras der diktatuur verstikte.

STOPZETTEN DER OORLOGSLEVERANTIES.

Wanneer het ons niet gelukt de oorlogsleveranties aan de rebellen stop te zetten (hetgeen toch door proletariërs geschiedt!!) betekent dit, dat dit europese proletariaat nog niet aan de revolutie toe is, nog volkomen de fascistische gezindheid bezit. Men beseffe steeds, dat de strijd in Spanje slechts fase van de gehele europese (wereld-) revolutie is. Laten de europese arbeiders door wapenleveranties aan de rebellen toe, dat de bevrijdingsstrijd in Spanje in bloed gesmoord wordt, dan roepen wij daardoor mede feller fascistisch regiem over eigen hoofd op. Kunnen zij zich tot de houding opwerken hun regeringen en fabrikanten te verhinderen wapens te leveren, dan dienen zij de spaanse revolutie en tevens die in eigen land.

Nu wordt wel de tegenwerping gemaakt: „ja maar, Duitsland en Italië leveren tóch. We hebben op de fascistisch-gezinde arbeiders daar geen invloed en het geeft dus niets, wanneer wij tot niet-levering over zouden kunnen gaan. En moeten wij dan de spaanse revolutionaire arbeiders maar overleveren aan de door Duitsland en Italië welbewapende fascisten?"

Deze redenering houdt geen steek want ten eerste leveren *alle* wapenindustriëlen internationaal (dus ook van de „demokratische" landen aan alle partijen die betalen kunnen. Maar dan: stel dat men er de „demokratische" landen toe dwingen kon uitsluitend aan de spaanse regering te leveren, — wat zou dit tegenover de enorme mogelijkheden van Duitsland en Italië betekenen? Niet anders dan een geweldige bewapeningswedstrijd met als gevolg: totale uitmoording van geheel het spaanse volk.

We moeten met een andere mogelijkheid rekening houden, nl. dat het niet uitgesloten is te achten, dat, wanneer wij de arbeiders der „demokratische" staten tot ons standpunt van niet-levering konden brengen, dit een zo grote morele invloed zou kunnen hebben op de arbeiders der fascistische landen, dat deze misschien de moed en de kracht tot weigering en verzet daaruit putten kon-

den. Dat zou een verzwakking van het fascisme internationaal betekenen. — We geven toe: groot is deze kans niet, maar.... het is de enige! De andere weg, die der wapenleverantie, loopt uit direkt op een nog gruwelijker moordpartij in Spanje en daarna op een europese oorlog met versterking van 't fascisme als eindresultaat.

De franse bolsjewisten als ledepoppen van het moskouse imperialisme, schijnen bewust deze laatste weg te volgen. Zij provoceren een „nationale" oorlog aan de zijde van Rusland tegen Duitsland. Zij schijnen zich van zulk een oorlog heel wat voor te stellen voor wat zij „de wereldrevolutie" noemen. Inderdaad kan de resultante van zulk een politiek niet anders dan een partijdiktatuur volgens russisch model, abusievelijk sowjetsysteem genoemd, zijn. Het zou te ver voeren deze politiek, die wij niet alleen niet volgen, maar ten scherpste bestrijden moeten, hier nader uiteen te zetten [6]).

Onafgebroken dienen wij dus tegen elke munitie-aanmaak en oorlogstransport hier, waarheen ook, te protesteren en die te verhinderen. Daardoor dienen wij de spaanse revolutie èn daarin „de" revolutie in wijdere zin, waarvan de spaanse strijd slechts een afzonderlijke episode is.

Intussen echter is het onze dure plicht om door het verstrekken van al wat het leven dient, onze spaanse makkers te helpen, juist, ja juist, omdat wij ze dat wat de dood dient, *niet kunnen en mogen geven.*

---

[6]) Men zie daarover o.a. het „Buitenlands Overzicht" in „De Arbeider" van 12/9/'36.

LOONSLAVERNIJ MOET GEBROKEN.

Bij het bepalen van onze houding t.a.v. komende revolutionaire gebeurtenissen hier en het bespreken van de wijze, waarop de revolutie het best tot haar wezenlijk doel gevoerd kan worden, is het nodig, goed te weten waarom het gaat en verder de krachten te kennen die de huidige wanverhoudingen in stand houden.

Waar het om gaat is: dat de macht van de privaat-eigendom en daarmee van de loonslavernij gebroken wordt. Ons sociaal en ekonomisch leven is gebaseerd op het beginsel, dat enkelen, een kleine minderheidsgroep alle rijkdom ter wereld bezit, in partikuliere eigendom heeft: de grond, de bossen, de mijnen, de schepen, fabrieken, machines, kortom alles en daarmee alle geld. Dat daartegenover de over-overgrote meerderheid der mensheid niets heeft, arm is, bezitloos, — hierdoor gedwongen zich aan de bezitters als arbeidskracht te verhuren, die hierdoor in de gelegenheid zijn deze grote massa voortdurend arm te houden en zichzelf steeds meer te verrijken. Want terwijl de arbeid rijkdommen voortbrengt, blijven zij, die arbeiders, steeds even arm, terwijl zij die *laten* arbeiden winsten maken. Al wat aan goederen op aarde door de mensheid benodigd is en verbruikt wordt, wordt door de arbeidersmassa geproduceerd, die echter door het heersende systeem gedwongen is, de goederen die zij nodig heeft en zelf gemaakt heeft, daarna van de fabrieks- en landbezitters te kopen of te huren!

Deze waanzinnige toestand, die wij, wanneer we ze in de dierenwereld waarnemen, voor volslagen idiotisme houden zouden, terwijl de aandrift in ons op zou stijgen, de enkelen, die op die wijze hun mede-dieren van het allernodigste beroofden, dood te slaan, — wordt in stand gehouden door het gevoel dat de massa heeft, dat het altijd zo geweest is en dus zo behoort, — door het minderwaardigheidsinstinkt dat die massa bezielt, waardoor zij menen, dat zij het niet zelf kunnen en de „ondernemers” nodig hebben om hen „aan werk te helpen”, de produktie en bedrijven te leiden, enz. Tenslotte door de macht, die de bezitter in staat en daarmee verbonden politie en leger opgebouwd hebben om hun bevoorrechting desnoods met geweld te beschermen. De kerk eindelijk heeft door alle eeuwen het hare gedaan om als „geestelijke politie-agent” op te treden, de bezitlozen te versterken in hun minderwaardigheidsgevoelens, te leren, dat alles goed was zoals ’t was, dat armoede geen schande en geduld en lijdzaamheid een deugd was, terwijl een zalig hiernamaals een ellendig leven hier op aarde

vergoeden zou. De justitie gaf tenslotte de schijn van recht aan dit geheel van onrecht en ontmenselijking.

GEWELD IN DIENST VAN DE BEZITTERS.

Wat nu het grote steunpunt van staat en bezit betreft: politie en leger, — deze machtsinstrumenten zijn even geraffineerd als geheel de ekonomische bovenbouw opgetrokken op de basis van het gevoel van onwaardigheid, dat de massa bezit en hetwelk naarstig in stand gehouden wordt. Nog steeds wordt de gedachte levend gehouden, dat de staat een levensnoodzakelijkheid voor elk volk is, dat de mens zonder deze staat niet kan leven, de individu geen enkele waarde heeft dan alleen als onderdeel van die staat en dat dus de zelfverwerkelijking van de individuën eist, dat zij zich in elk opzicht aan die staat onderschikken. Het leger zou dan de uitdrukking van de totale macht van staat en volk zijn en daartegenover zou de individuele wil in 't geheel niet meetellen. Absolute gehoorzaamheid, subordinatie en discipline wordt dan ook van het volk ten opzichte van leger en staat geëist. De konscriptie voltooide de moderne staatsgedachte, doordat zij door haar moorddwang de laatste resten ener individuele vrijheid van denken en handelen vertrapte.

Het leger, zodoende uit het volk zelf gevormd, staat tegenover dat volk. Het lichaam van het leger, de fysieke kracht eigenlijk, vormt het volk zelf, — alleen de leidende toppen, de denkende delen komen van de bezittenden en voor een klein deel ook van dat volk, voorzover het zich bewust of onbewust verkocht [7]).

DE STAAT VERNIELT HET BESTE IN DE MENS.

Zogoed als de loondienst intakt blijft hoofdzakelijk door de minderwaardigheidsgevoelens der loonslaven, blijft het leger in stand door soortgelijke instinkten-komplexen.

Dat aan dit leger de ideëele schijn van „verdediger" der grenzen gegeven is, maar het in werkelijkheid ook naar het buitenland gericht alleen de taak van rover heeft, zullen wij in dit verband niet behandelen evenmin als het verschijnsel, dat het militarisme natuurlijk alleen in stand kan blijven, doordat ook op die andere beneden-menselijke, natuurlijke en anti-kulturele drift gespeculeerd wordt: de moord- en geweldslust, sexuele massainstinkten en zo meer. De ernstigste aanklacht tegen de staat is, dat het deze dingen

[7]) Wat de politie betreft, is dit verkocht-zijn regel voor geheel 't korps.

aanwakkert en kultiveert in plaats van ze te helpen sublimeren: omzetten in andere, nuttige richting. Deze tijden van „nationale" waanzin geven daar elke dag nieuwe voorbeelden van te aanschouwen.

DE REVOLUTIONAIRE GEDACHTE.

Wat is nu de kern der revolutionaire gedachte?

Dat het levensnoodzaak is voor de arbeidersmassaas, te breken met de reeds eeuwen durende slavernij, dat zij zelf eigen leven in handen nemen, dat zij door de bedrijven het gehele maatschappelijke leven zelf gaan beheren, — dat zij de hand maar hebben uit te steken om die macht te verkrijgen, door het uit handen der eigenaars nemen van grond en fabrieken.

En wat de staat betreft: dat die niet alleen afgeschaft kan, maar ook moet worden, omdat die niet anders dan een parasitair orgaan is, dat de beste krachten van het volk aftapt en voor oorlogs- (d.i. bezits-) doeleinden verspilt, maar verder het wapen, waarmee slavernij en nood der massa's in stand worden gehouden.

Het één zowel als 't ander eist het klare en duidelijke inzicht der massa's en de bewustwording van eigen betekenis, kracht en waarde.

Niet door het als kneedbare stof zich laten gebruiken in revolutionaire akties door handige en knappe partijleiders zal het volk zich tot bevrijding op kunnen werken, want wat dan hoogstens bereikt wordt is niet meer dan een andere, nieuwe vorm van onderdanige slavernij, — maar alleen door verworven inzicht en klare wil.

INZICHT EN WIL LEIDT TOT BEVRIJDING.

In die richting zullen we dus onze propaganda moeten voeren. En elke proletarische aktie zal op dit doel gericht moeten zijn. Elke beweging der arbeiders, die niet hierop aan leidt, zal door ons als schadelijk gebrandmerkt, veroordeeld en bestreden moeten worden. Dat dus kerk- en partijwezen, dat leidersgeloof en kadaverdiscipline door ons als uiterst remmend voor de waarachtige bevrijding, verworpen worden, behoeft geen betoog.

Wat wij wakker moeten maken is: het verantwoordelijkheidsbesef, de drang tot eigen aktie, het gevoel van eigen waarde, het besef, dat wij het zelf kunnen en dat elke lering van betere men-

sen, die het recht hebben regeerders te zijn, een schadelijk misleidend sprookje is.

De wil tot zelf handelen, tot het in eigen handen nemen van de teugels van ons leven, de drang tot eigen bepaling van lot en bestemming, moet wakker gemaakt worden. Alleen die elementen zijn het, die een hoger en menswaardiger leven garanderen kunnen.

Van dat standpunt uit dienen wij dan ook onszelf en ons volk op de revolutie voor te bereiden: in het hoge, klare en rustige weten, dat wij, arbeiders, de kracht en de macht zijn en dat het machtsapparaat der bourgeoisie ineenbrokkelt zodra wij dat willen, d.w.z. zodra wij ons, als lichaams- en geestkracht, daar niet meer aan geven.

WAT SPANJE VOOR DE REVOLUTIE BETEKENT.

Wat is nu de grote waarde der spaanse gebeurtenissen voor dit alles?

Al stort morgen alles ineen, al worden de arbeiders militair verslagen en door een diktatuur in een hoek getrapt, — dan is dit feit toch niet meer uit de wereld te bannen: dat gebleken is,

dat de arbeiders het zelf kunnen! Dat nu al maandenlang de spaanse fabrieken draaien EN BETER DRAAIEN, MEER LEVEREN, dan toen er eigenaars waren. Dat b.v. Barcelona, een stad van 1¼ millioen arbeiders, reeds de 3de dag na de opstand onder arbeidersbeheer funktionneerde en goed en de nood verdween!

Dat buiten de staat om de organisaties en groeperingen der arbeiders in staat zijn gebleken tot effektieve machtsontplooiïng.

De revolutie wil de mens omhoog voeren. Wij willen die weg gaan, moedig en onversaagd. Wij weten, dat hiertoe op het beste in de mens gerekend moet worden en wij willen dat beste dus wekken. Daartoe dienen wij nu hier, waar het nog tijd is, onze roep tot de arbeidersmassaas te richten.

NAAR ZELF-ACTIE.

Het geloof in de eigen onmacht, — het geloof in het militair geweld moet vallen. Niet de staat heeft macht in zijn leger, maar alleen, zolang wij die macht geven. Willen wij niet als in Spanje tegenover een moordapparaat als daar komen te staan, dan zullen wij *nu al* die macht van 't leger moeten ondergraven door de

juiste verhoudingen te zien, onszelf er niet voor te lenen en op elke wijze te ageren om dat leger onbruikbaar te maken in handen der regeerders en bezitters, zodat het hun straks als een rotte stok uit de handen brokkelt. Dan zullen wij rustig door middel van het bezetten der bedrijven tot socialisatie van het maatschappelijk leven over kunnen gaan, omdat er dan geen bruikbaar gewelds-middel meer is, dat de bezitters ter verdediging hunner gestolen privilegiën kunnen gebruiken.

Niet het éne of het andere is primair. Alles moet samengaan. Streven naar maatschappij-vernieuwing zonder anti-militarisme is even onzinnig als anti-oorlogsgezindheid zonder socialistische wil.

ANTI-MILITARISME NODIG.

Wanneer ook hier in voortgaande mate de revolutionaire wil doorwerkt, zullen we straks misschien ook hier zien gebeuren, dat die zich aanvankelijk als „volksfront" of socialistische regering manifesteert. Men vergisse zich niet. Dat betekent nog niets. Dat kan hoogstens de zin van een reaktie op en een remmen van de voortgaande ontwikkeling betekenen. En het zou de grootste fout zijn, die gemaakt kan worden, wanneer de massa's zich dan af-wachtend en vertrouwend in gingen stellen. *De revolutie is geen politieke, maar een sociale zaak*, m.a.w. kan niet aan de stembus, maar alleen in de bedrijven volstreden worden.

Wanneer hier zulk een toestand zou ontstaan, mogen de massa's niet rusten, maar moeten zij juist met verdubbelde energie voort-gaan op de weg der revolutie, der onteigening.

WEG MET HET LEGER — LOS DE KOLONIëN!

Van een „linkse" regering moet het eerst geëist worden, dat het leger ontbonden wordt en de koloniën losgemaakt van het „moederland".

Welke gevaren het voortbestaan van het leger en de continuëring van het koloniebezit met zich brengt, heeft Spanje geleerd. Juist de eeuwenlange opgekropte haat dier onderdrukte kleurlingen, de Moren, wordt nu gebruikt om losgelaten te worden tegen het revo-lutionaire volk. Eenzelfde gevaar zou hier te lande kunnen be-staan. En afgezien nog van morele en menselijke overwegingen, die geen uitbuiting van andere, dus ook niet van koloniale vol-keren gedogen, — afgezien ook van het ontzaglijke oorlogsgevaar,

waaraan het nederlandse arbeidersvolk blootgesteld staat door het koloniaal bezit der rijke ondernemers en kapitalisten, — weegt de genoemde zijde van de zaak al meer dan zwaar genoeg.

NAAR HET VRIJE SOCIALISME!

Ons stellend aan de zijde van het spaanse strijdende volk, hulp biedend op de wijze, die onze doeleinden van strijd niet in gevaar brengt, dienen wij hier klaar en doelbewust ons op de revolutie, ook hier, in te stellen.

En we dienen er alles op te zetten, om die revolutie goed te doen slagen, d.w.z. haar in de baan te brengen van

HET VRIJE SOCIALISME.

Amsterdam, Aug.-Sept. '36. HENK EIKEBOOM.

STEUN AAN SPANJE

Van het L.C. der Internationale Anti-Militairistische Vereniging in Nederland ontvingen we onderstaand schrijven:

„Naar aanleiding van de oproepen tot steun aan Spanje, uitgegaan van het I.A.M.B. en het N.S.V., kwam het Landelijk Comité in speciale vergadering bijeen teneinde zijn standpunt vast te stellen.

Op deze vergadering waren de redacteuren Han Kuijsten en Lud Madlener afwezig.

Het L.C. nam na ampele discussie de volgende motie aan:

Het L.C. der I.A.M.V.-Nederland, in bijzondere vergadering bijeen te Haarlem op 26 Augustus 1936,

begroet met warme sympathie het krachtige verzet der spaanse arbeiders en boeren tegen het opdringende fascisme, welk verzet van het grootste belang is voor de zaak der arbeidersklasse en der vrijheid, niet alleen in Spanje, maar in de gehele wereld.

Het L.C. is zich bewust van de grote moeilijkheden, die deze strijd met zich brengt Met name is het zich bewust van de mogelijkheden, die de toepassing van de moderne militaire geweldsmethoden met zich brengt voor de militarisatie van het verzet, waardoor het welslagen van een bevrijdende revolutie in gevaar kan worden gebracht.

Vertrouwend op de krachtige libertaire traditie, die in grote delen van het spaanse volk leeft, spreekt het L.C. de hoop uit, dat dit er in zal slagen deze gevaren te boven te komen. Vooral hoopt het L.C. in het belang van de zaak der menselijkheid, dat in een zich doorzettende revolutie de verschrikkingen van terreur en diktatuur zullen worden vermeden!

Overtuigd, dat de anti-militaristische beweging bereid is het spaanse volk zowel moreel als materieel te steunen in zijn zware strijd, doet het L.C. een beroep op alle anti-militaristen voor dit doel hun bijdragen ter beschikking te stellen.

Het L.C. meent echter op grond van eigen inzichten, in het belang van de strijd tegen oorlog en militarisme, die het sedert jaren gevoerd heeft, een voorbehoud te moeten maken ten aanzien

van de verstrekking van oorlogsmateriaal aan de spaanse revolutionairen.

Het L.C. verklaart dan ook onder geen omstandigheden de binnen gekomen bijdragen voor dit doel ter beschikking te zullen stellen. Het zal zich nader met de spaanse kameraden beraden over de wijze waarop de ontvangen bijdragen zullen worden aangewend, bijvoorbeeld voor genees- en voedingsmiddelen, voor steun aan slachtoffers van de strijd enz.

Het Landelijk Comité der I.A.M.V. in Nederland.

Uit bovenstaande motie blijkt dat het L.C. besloten heeft de steunactie voor Spanje in eigen handen te houden, ten einde de aanwending van de steun te kunnen beoordelen. Het L.C. doet daarom een beroep op alle afdelingen, leden en geestverwanten, hun bijdragen voor Spanje te storten op giro no. 33210 van de Penningmeester der I.A.M.V., Paul Rem, Wijkerstraatweg 174, Velsen-Noord, post Beverwijk.

Organiseert de steun-actie!
Steunt de spaanse kameraden.
Hun strijd is ook uw strijd!

Deze brochure verscheen oorspronkelijk als vervolgartikel in het Vrij-socialistisch Weekblad „*De Arbeider*" (nos. 35 t/m 39, Jrg. 46)

De Vereniging Anarchistische Uitgeverij

STELT ZICH TEN DOEL

door uitschakeling van elk partikulier winstbelang, goedkoop en in massa goede propagandalektuur onder het publiek te brengen.

De volgende publikaties zagen reeds het licht:

„Brood en Vrijheid"	(Uitverkocht)
„Neem Dienst"	(Uitverkocht)
XX: „Uit de klauwen der Nazi's ontsnapt"	(Uitverkocht)
B. DE LIGT: „Waarop het fascisme stuit"	(Uitverkocht)
„ „Nationaal-Socialisme of Vrij Socialisme"	12½ ct.
G. TEDING VAN BERKHOUT: „Denemarken onder de rode vaan"	10 ct.
„ „ „De Volkenbond"	50 ct.
voor leden V.A.U.	30 ct.
De Rode Kruisweg (plaat)	15 ct.
F. Domela Nieuwenhuis (portret)	25 ct.
HENK EIKEBOOM: „Zonnewende"	50 ct.
voor leden V.A.U.	30 ct.
P. ARSJINOF: „De geschiedenis der Machnobeweging"	125 ct., geb. 175 ct.
voor leden V.A.U. resp.	*f* 1.— en *f* 1.50
HENK EIKEBOOM: „De Loden Soldaat"	zelfde prijzen
ALEXANDER BERKMAN: „Het Sociaal-Anarchisme"	zelfde prijzen
A. H. VAN KAMPEN: „Beschaving zonder Masker"	zelfde prijzen
B. JASIENSKI: „Pest over Parijs"	zelfde prijzen
Dr. M. HODANN: „Raad in Sexuele Nood"	zelfde prijzen
LIBERTAIRE KALENDER 1936	Uitverkocht

Bestellingen worden franco uitgevoerd na ontvangst van 't bedrag op de girorekening der S.A.A. 187027, A'dam.
Als lid der Vereniging Anarchistische Uitgeverij betaalt men wekelijks 8 cent (voor een ingenaaid) of 12 cent (voor een gebonden boek) en ontvangt dan elke 3 maanden *zonder verdere kosten* de boeken die de V.A.U. uitgeeft.
Al deze boeken zijn 250 à 300 bladzijden groot, uitstekend verzorgd en 1e klas literatuur.
In uw eigen belang, maar ook in het belang van de vrij-socialistische propaganda vragen wij: geef U onverwijld op als lid. 't Is zo'n klein offer uwerzijds en 't is zo nodig!